

Leto XXI. Stev. 175

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK

IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka. // Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

„LJUDSKA PRAVICA“
USTANOVLJENA 5. OKTOBRA
1934 // MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK. OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
// OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z „BORBO“

PROSLAVA DNEVA VSTAJE HRVATSKEGA NARODA IN DESETLETNICE OSVOBODITVE V KARLOVCU

Bratstvo in enotnost - porok naših uspehov

Na veličastni proslavi je govoril predsednik Tito — MLO Karlovac je izročil predsedniku Titu diplomu častnega meščana

Karlovac, 27. julija. — Osrednje proslave dneva vstaje hrvatskega naroda in desetletnice osvoboditve se je v Karlovcu udeležil predsednik republike Josip Broz Tito. V spremstvu predsednika Sabora LR Hrvatske Vladimirja Bakarića, državnega tajnika za narodno obrambo Ivana Gošnjaka, podpredsednikov Sabora Karla Mrazovića in Nikole Sekulića, predsednika Zveze sindikatov Jugoslavije Djura Salaja in generalov Koste Nadja in Milana Zečija je predsednik Tito najprej prisostvoval svečani seji MLO Karlovac, ki mu je podelil naziv častnega meščana, zatem je odkril veličastni spomenik padlim borcem in žrtvam fašističnega terorja. Odtod se je marsal Tito podal na kraj velikega zborovanja, kjer je govoril 200 tisoč udeležencev. Po zborovanju je MLO Karlovac priredil in gostom svečano kosilo, pred katerim so zastopniki organizacij in podjetij obdarovali predsednika Tita. Po kosilu pa so si gostje ogledali še dve znani podjetji, »Jugoturbino« in tekstilno tovarno Duga Resa.

Za proslavo svojega velikega praznika revolucije so v LR Hrvatski izbrali Karlovac, ki je znan kot središče junaških pokrajin Banije, Korduna in Like, kjer je pred štirinajstimi leti vzplamtel oborožen upor. Na današnji močvirni manifestaciji so se prebivalci teh pokrajin hoteli oddolžiti spominu narodnoosvobodilnega boja in so zato svoje mesto odeli v kar najsvetlejšo podobo. Ze nekaj mesecev so Karlovac smotrno urejevali, v zadnjih dneh pa ga okrasili z zastavami, zelenjem in borbenimi gesli. Ze večerja in vso noč so prihajali posebni vlaki, davni pa so pripeljali avtobusi in kamioni ljudi iz vseh krajev Hrvatske in sosednjih okrajev Slovenije. Z največjo radostjo pa so Karlovčani in vsi udeleženci proslave pričakali svojega dragega gosta tovariša Tita.

PREDSEDNIK TITO — ČASTNI MEŠČAN KARLOVCA

Nekako ob 9.15 so zatulile tovarniške sirene in ljudje so se zgrnili ob glavnih ulicah: viharno pozdravljan se je s svojim spremstvom pripeljal predsednik Tito. Njegova prva pot je bila v poslopje Mestnega ljudskega odbora, kjer ga je pozdravil predsednik odbora Josip Benić. Med svečano sejo so predsedniku Titu izročili diplomu častnega meščana, okusno izdelano listino po zamisli akademika slikarja Krste Hegedušića. Prevzet po tej počastitvi, se je predsednik Tito s krajskim nagovorom zahvalil Mestnemu odboru in vsem prebivalcem Karlovca. Med drugim je dejal: »Zagotavljam vam, da bo moje delo kot doslej tudi v bodoče posvečeno nadaljnjemu razvoju našega življenja, ohranitvi in krejitvi ugleda naše domovine.« Prisotni so s ploskanjem sprejeli te besede, nato pa s svojim gostom odšli iz dvorane.

ODKRITJE MOGOČNEGA SPOMENIKA

Na Perivoju slobode je čakal s platnom pokrit velik spomenik, delo akademika kiparja Vanje Radauš, prepričljiv simbol zgo-

Predsednik Tito govori množici 200.000 ljudi

njem Internacionalne je zatem Tito odkril spomenik in počastil padle žrtve. Izpred spomenika se je nato predsednik Tito s spremstvom odpravil po Radčevi ulici na nekaj minut oddaljen prostor, ki je bil določen za današnje zborovanje. S pločnikov so draga gosta pozdravljale skupine, ki so zdaj

že med zadnjimi hitele na prostrani travnik, že dobrodušno izpolnjen s pisano množico ljudstva. V prvih vrstah so bile narodne noše, ob njih pionirji, taborniki in člani raznih organizacij. Za njimi pa je valovila dvestotisočglava množica, ki je radostno pričakovala prihod tovariša Tita.

Ob 10.10 je častna četa ob slavnostni tribuni strumno pozdravila svojega vrhovnega komandanta. Vojaška godba je zaigrala državno himno, zatem pa je predsednik republike obšel častno četo. Na tribuni so se medtem že zbrali častni gostje, med katerimi smo iz LR Slovenije opazili tovariša Ivana Mačka, Viktorja Avblja, Mitjo Ribičiča in zastopnike črnomeljkega in novomeškega okraja.

Nasmejan in zagorel, v svetlo-modri maršalski uniformi, se je že

česa boljše, kakor je bilo, je imel svoje težke momente. Zadržal smo graditi iz nič. Naša dežela je bila opustošena, pa tudi pred vojno ni imela skoraj ničesar. Mi nismo imeli industrije ali pa smo je imeli zelo malo. Naše poljedelstvo je bilo zaostalo. Skratka, to je bila zaostala, revna dežela, toda dežela, ki je doživela eno največjih katastrof, v kateri so bila uničena še tista njena pičila gmožna sredstva, kar jih je imela. Pa ne samo to, okupator je hotel s pomočjo domačih izdajalcev v štiriletni borbi, v štiriletnem mučenju naših ljudi iztrebiti tisto, kar je najnaprednejša v naši deželi. Hotel je iztrebiti naše ljudstvo, da ne bi bilo več subjekta, ljudstvo, država.

Sovražniki, ki so vdrl v našo deželo, opirajoč se na domače izdajalce tipa Paveliča, Nedića, Rupnika in drugih njim podobnih, kakor je bil Draža Mihajlović itd., so upali, da bodo svoj posel uničenja naše dežele in našega ljudstva hitro opravili. Toda zmotili so se, kakor se običajno zmotijo, kadar gre za naše ljudstvo. Zmotili so se v tem, da je v našem ljudstvu uničen tisti južni duh, ki se je koval skozi dolga stoletja v boju z vdori raznih drugih sovražnikov, ki so ga skušali uničiti. Sovražniki so pozabili na ta visok moralni kapital, ki je tlel pod pepelom v srcih

naših ljudi in se vzdramil v trenutku, ko so se ljudje zavedeli, kaj pomeni ta novi sovražnik, ki je vdrl v našo deželo. In naši narodi so našli sami sebe, zgrabili so za puške in se borili s puško v roki, njihovi najboljši sinovi, ki so z orožjem v roki bili ta boj, pa so bili deležni vse podpore prebivalstva v vseh krajih, kjer smo se borili. Mar bi se bili mogli obdržati več let ali celo samo nekaj mesecev, da nismo uživali podpore množic od spodaj na ta ali oni način. Vsaka vojska, vsaka oborožena množica mora imeti nekaj, kar jo drži pokonci, kar jo podpira glede prehrane in v gnetnem oziru sploh, da ne govorimo o tisti moralni podpori, ki smo je bili deležni v vseh krajih naše dežele. Tu bi rad poudaril, da pripada v tem velkemu orjaškemu boju, ki so ga bili naši narodi, temu mestu in tem krajem eno prvih mest. In ne samo to, marveč že pred vojno, takoj po prvi svetovni vojni, ko je začela prav tu, v tem mestu, v Karlovcu delovati nova stranka, stranka izbranih borcev, zavedajočih se, da se žrtvuje za srečo in boljše prihodnost svojega naroda, da so se tu izšolali novi kadri, ki bodo v prihodnje vodili in ki so vodili boj proti okupatorju in domačim izdajalcem. Sam osebno sem bil priča tega, ker sem često prihajal sem.

NASLONILI SMO SE NA SVOJE LASTNE SILE

Po vojni smo se morali, kot rečeno, spoprijeti na življenje in smrt z zaostalostjo. Imeli nismo ničesar, od zunaj pa v začetku nismo dobili posebne pomoči. Na nas so namreč gledali v začetku zelo z nezaupljivimi očmi. Ljudje so nas sumničljivo to, ker nismo bili tisti, ki bi ustrezali težnjam raznih tujih kapitalistov, da bi lahko znova izkoristili našo deželo in naše narode. Seveda nismo mogli imeti na svoji strani simpatij takšnih ljudi in zato smo se morali nasloniti na lastne sile — na fizične, moralne in umske sile naših narodov. V tem velikem boju za dvig naše dežele iz opustošenosti so imeli predvsem važno vlogo naša mladina in naši najbolj zavedni državljani. To je bil

zaostala dežela, marveč bi bili postali tudi plen nekoga drugega, to se pravi, da bi izgubili svojo neodvisnost.

Tovariši in tovarišice, v sedanjem svetu, v svetu, v katerem se zmeraj ni izginila težnja, da si nekatere države, predvsem velike, prizadevajo, da bi zaostale nekatere sprejele v svoje okrilje ne zato, da bi jih napojile z mehom in mlekom, marveč da bi iztisnile iz njih še zadnje kapljice znoja, smo se mi zavedali, da se Jugoslavija ne bo mogla uvrstiti med suverene države, marveč da bo njena neodvisnost ogrožena, če ne bomo po najhitrejši poti ustvarili osnovnih elementov za naš notranji industrijski razvoj. Seveda nam je bila tu potrebna pomoč in nekaj pomoči smo do-

bili. Toda, kadar primerjamo pomoč s tistimi velikanskimi gmožnimi žrtvami, s tistimi velikanskim trudom in poletom, ki so ga naši narodi vložili v naš razvoj, v našo industrializacijo, je jasno, da je videti ta pomoč od zunaj zelo majhna. Jasno je, da smo takoj v začetku trdno sklenili nasloniti se predvsem nase, na svoje lastne sile. V naši kratki zgodovini po vojni, v naši desetletni zgodovini pa so bili tudi takšni trenutki, ki so nas primorali, da smo zaprosili za pomoč. Vi veste, na kaj mislim, zdaj je to prenehalo, kar je treba pripisati tisti enotnosti, tisti monolitnosti naših narodov, ki smo jo ustvarili v veliki osvobodilni borbi. (Odobranje.) Da naši narodi med vojno niso skovali tako monolitne enotnosti med seboj, enotnosti med raznimi narodnostmi, da niso odstranili tistega starega negativnega elementa, to se pravi medsebojnega boja, narodne mržnje in vsega drugega, da niso tega odstranili, naši narodi ne bi dosegli uspehov, kakršne imamo zdaj.

Borimo se za neodvisnost in za mir na svetu

Če pride zdaj kdo od zunaj in vas vpraša: kako to, da imate toliko narodnosti, povrh pa še razne vere, kako to, da ste, čeprav majhna dežela, ki nima ne dovolj bogastev, ne dovolj lastnih sredstev, vendarle ohranili to enotnost — je jasno, da to težko razumejo ljudje, ki niso šli skozi tako mučno zgodovino, kakor so šli naši narodi. A prav tej enotnosti se moramo zahvaliti, da stojimo zdaj že na takšni stopnji, da nam tudi močnejši udarci od zunaj ne morejo škodovati. Dosegli smo tudi to, da zdaj ves svet z občudovanjem gleda na našo deželo in na naše narode, ki so v mednarodnem vrtincu stalnih vojnih groženj vztrajno in neutrudljivo kovali in kujejo svoje boljše življenje, vztrajno in neutrudljivo prispevali vse svoje sile, da bi nekaj ustvarili in hkrati vztrajno in v velikimi gmožnimi žrtvami skovali svojo obrambo, svojo vojsko, ne da bi jim bilo pri tem žal kakršnihkoli

Nadaljevanje na 2. strani

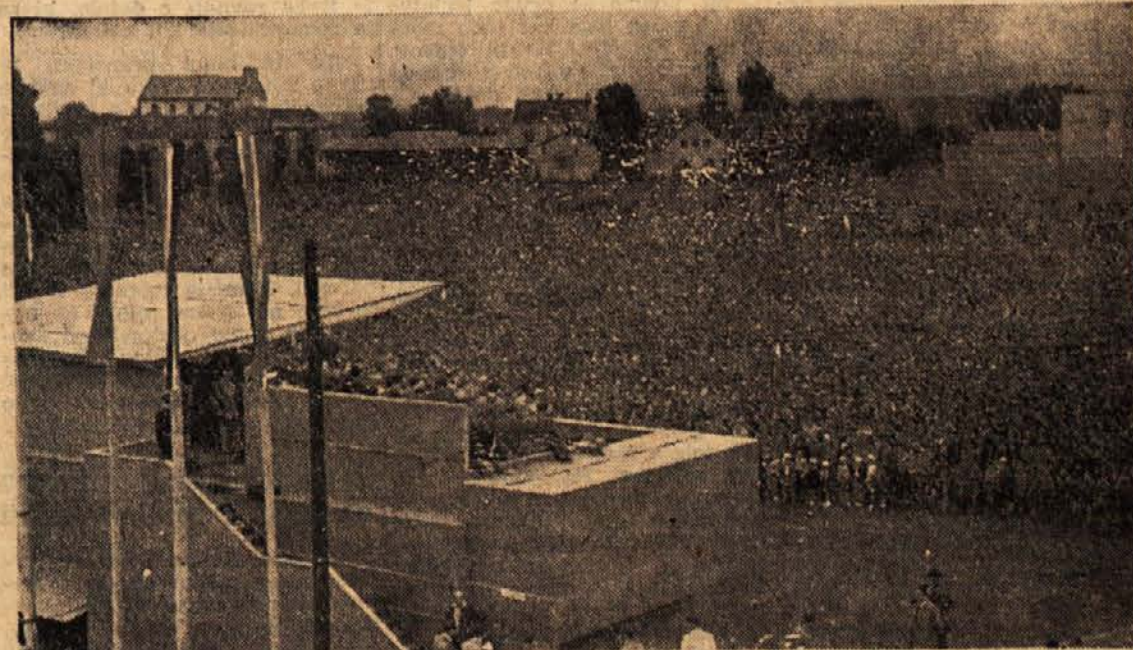
Govor predsednika Tita

Tovariši in tovarišice! Dovolite mi, da vas s tega mesta najtopleje pozdravim in vam čestitam za obletnico ljudske vstaje, za desetletnico osvoboditve. Pozdravljam vse prebivalce mesta Karlovca in iz vsega tega področja ter pošiljam s tega mesta čestitke in prisrčne pozdrave tudi vsemu hrvatskemu narodu, želeč mu pri nadaljnjem delu obilo uspehov in sreče.

Danes praznujemo dan, ki bo ostal večno v spominu sedanjih in bodočih rodov, dan, ko je hrvatski narod našel samega sebe, ko je vzel svojo usodo v svoje roke ter se spoprijel na življenje in smrt z velikim, po številu in v vsakem drugem oziru mnogo močnejšim sovražnikom, samo ne seveda po moralni kakovosti.

Zakaj praznujemo danes ta dan, zakaj naši narodi tako množično in s tolikšno radostjo praznujejo ta veliki dan po vsej naši deželi? Zgodovina pozna primere, da praznujejo narodi takšne dneve iz svoje velike minulosti, da bi v dneh pešanja svoje življenjske sile opozarjali svoje sorojake na tiste velike dneve v želji, da bi dvignili moralnega duha ljudstva. Zgodovina pozna primere, da praznujejo narodi zmago nad mračno dolgotrajno zgodovino, da se narodi z največjo radostjo spominjajo tistega dneva, ko so se otresli jarma, ki jih je težil stoletja — jarma tujih okupatorjev in jarma domačih zatiralcev, ki so jih socialno zatirali. To zmago praznujejo naši narodi.

Seveda imata ta radost in to navdušenje tudi svoj globlji pomen. Ta globlji pomen je v tem, da naši narodi, udeleženci tistih velikih dni borbe in tistih dni pred to borbo, praznujejo ta dan, da bi mlade rodove navdihnili z dihom tega novega časa in spoznali, v kako težavnih okoliščinah so njihovi starši, njihovi bratje in sestre prišli do tega, kar zdaj imamo. Ne bom govoril tu o tem, kako ponosni so naši narodi na svoj veličastni boj, ki se ga junaki spominjajo ves svet. Rad bi samo povedal nekaj besed o tem, kako so začeli naši narodi po junaštvi in žilavosti v boju z enakim junaštvom graditi na razvalinah minulosti svojo novo življenje. Ta novi boj, ta delovni boj za upostavitve ne-

Del množice med govorom predsednika Tita

Resolucija šestorice

na zasedanje ECOSOC za sklad OZN v prid
gospodarskega razvoja zaostalih dežel

Zeneva, 27. jul. (Reuter). — Egipt, Jugoslavija, Pakistan, Indija, Nizozemska in Ekvador so danes zahtevale, naj bi ustanovili poseben sklad OZN za pospeševanje gospodarskega razvoja nerazvitih dežel. To zahtevo so izrazile v skupni resoluciji, predloženi Ekonomsko-socialnemu svetu OZN (ECOSOC), ki zaseda v Zenevi.

Resolucija zahteva, naj Svet priporoči Generalni skupščini OZN ustanovitev posebnega odbora, ki bi pripravil osnutek statuta novega sklada. Ta odbor naj bi takoj pripravil tudi vse ostale ukrepe, ki bi mogli prispevati k ustanovitvi predlaganega sklada v bližnji prihodnosti.

Resolucija opozarja na sklep članic OZN, da bodo del prihrankov, nastalih v zvezi z razorožitvijo, prispevale v tak sklad pri OZN. Na koncu je izraženo upa-

nje, da bodo sredstva, dobljena z zmanjšanjem oborožitve, dodeljena posebnemu skladu kot dodatna sredstva.

Prihodnje pomlad sovjetski obisk v Londonu

Moskva, 27. jul. (Tass). Anthony Eden in maršal Nikolaj Bulganin sta v Zenevi obravnavala pomembno vprašanje boljše urejanja odnosov med Veliko Britanijo in ZSSR. Predsednik Sveta ministrov ZSSR Bulganin in član Prezidijskega vrhovnega sovjeta ZSSR Hruščev sta v tej zvezi sprejela Edenovo povabilo, naj prihodnjo pomlad obiščeta Veliko Britanijo.

Bulganin in Hruščev sta se vrnila v Moskvo

Moskva, 27. jul. (Tanjug). Danes popoldne ob 4. uri sta prisla s posebnim letalom iz Berlina predsednik vlade maršal Bulganin in prvi sekretar CK KP ZSSR Hruščev. Na letališču so ju pozdravili Vorosilov, Mikojan, Kaganovič, Molotov, Malenkov, Pospelov, Pervuhin, Zukov, Gromiko in ostali člani vlade ter v Moskvi akreditirani diplomatski predstavniki.

Zahvali Abdela Naserja in cesarja Selasija

Beograd, 27. jul. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je prejel od predsednika egiptovske vlade Naserja brzojavko, v kateri se mu zahvaljuje za čestitko ob egiptovskem narodnem prazniku.

Prejel je tudi brzojavko etiopskega cesarja Haile Selasija, v kateri se mu zahvaljuje za čestitko ob njegovem rojstnem dnevu.

Cejlonska gospodarska delegacija v Beogradu

Beograd, 27. jul. (Tanjug). V Beograd je prispela s letalom prek Rima cejlonska gospodarska delegacija. V delegaciji, ki jo vodi cejlonski minister za trgovino, industrijo in ribarstvo, je pet gospodarskih strokovnjakov in vladnih funkcionarjev.

Delegacija se bo med svojim dva dni trajajočim obiskom v Beogradu razgovarjala z jugoslovanskimi gospodarskimi predstavniki in si ogledala nekatera industrijska podjetja v bližini Beograda.

VREMENSKA NAPOVED

za četrtek, dne 28. julija:

Se nadalje pretežno oblačno vreme, vmes še nekaj padavin v osrednjem in severnem delu Slovenije. Na Primorskem delno sončno vreme. Temperatura ponoči med 10 do 15, podnevi med 18 do 24 stopinj C.

GOVOR TOVARIŠA TITA NA PROSLAVI DNEVA VSTAJE LJUDSTVA LR HRVATSKE V KARLOVCU

NEMČIJA NAJ NIKAR NE MISLI, DA BOMO ODSTOPILO OD NAŠIH MINIMALNIH ZAHTEV

(Nadaljevanje s 1. strani)

sredstev. (Dolgotrajno viharno odobravanje in vzklikanje tovarišu Titu.)

Pod teo lastnih skrbi in velikih naporov naši narodni hkrati niso pozabili, da tudi oni predstavljajo del sveta, del, ki ne more ostati osamljen, del, ki se mora zanimati, kaj se dogaja zunaj, kaj se dogaja po svetu, del, ki vidi novo nevarnost, grožnjo spritno raznih neurejenih vprašanj. Našim narodom ni bilo žal truda ne sredstev, da so se prek svojih predstavnikov povzpeli na eno najpomembnejših mest v boju za mir na svetu. Zunanje politike, ki jo uveljavlja zdaj Jugoslavija in ki predstavlja našo deželo, nismo gradili mi, marveč vse naše ljudstvo, ki je želelo, da uveljavljamo takšno zunanjo politiko, ki je že v znatni meri uresničena in ki kaže, da bo tudi v prihodnje rodila lepe sadove.

Tovariši in tovarišice, govoril sem o naših uspehih in v kratkih besedah povedal, kaj smo dosegli. Nisem našteval, kaj je vse to, marveč sem omenil samo mimogrede. Seveda smo imeli pri tem velike težave. Imeli smo tudi mnogo večje težave, kakor jih imamo zdaj. Moram pa vam odkrito reči, od kod so te težave, ki jih imamo zdaj. Te težave so subjektivnega in objektivnega značaja. Seveda so težave objektivnega značaja, da jim zlahka ne moremo biti kos. Težave subjektivnega značaja pa so v nas samih, te težave nastajajo z novimi bujnim razvojem vsega našega družbenega, gospodarskega, političnega, kulturnega življenja itd. In lahko jih sami odstranimo. A kaj je tu potrebno? Potrebno je, da ljudje spoznajo korenine teh težav, potrebno je, da razumejo, da izvirajo te težave iz njih samih, potrebno je, da razumejo težave vse naše skupnosti, težave, na katere zavedamo v prizadevanju, da bi skovali srečnejšo in lepšo prihodnost. Potrebno je, da naši ljudje spoznajo, da se ne smejo

zanimati samo za lastne skrbi, marveč da morajo skrbeti tudi za vso skupnost, da morajo misliti tudi na druge. Vsi namreč moramo misliti na vsakega posameznika, toda tudi vsak posameznik mora misliti na vso skupnost. Težave subjektivnega značaja izvirajo iz nas in so posledica nezadostnega razumevanja in lokalizma. Sicer pa tudi ni čudno, da vidimo takšne pojave, kajti naš notranji razvoj dobiva zmeraj

Pionirji pozdravljajo tovariša Tita

nove, čedalje popolnejše oblike. Oblast je v rokah ljudstva in te nove oblike prihajajo čedalje bolj do izraza. Ljudje pa še nimajo dovolj izkušenj, kajti teh oblik, ki jih upostavljamo, še nikjer na svetu ni bilo, tega niso še nikjer storili. Ko smo začeli takšen razvoj, smo imeli pred očmi nauk Marxa, Engelsa in Lenina, ravnali smo se po teoriji, toda Marx, Engels in Lenin niso mogli videti vseh nadaljnjih oblik tega razvoja, marveč samo oblike bodoče družbe. Najti pa je treba nove metode, nove oblike, ki bodo privedle do novih družbenih oblik. V tem velikanskem naporu, da bi dosegli, smo želi uspehe, zavedamo pa tudi na težave in vendar težave niso takšne, da jim ne bi bili kos.

ZAVEZNIKI NISO DOVOLJ CENILI NAŠIH ŽRTEV

Tovariši in tovarišice, zdaj bi rad govoril tu o nekaterih vprašanjih, ki nas še teže. Rad bi govoril o njih ne zato, da bi jih razumeli vi, kajti vi jih že poznate, marveč, da bi jih razumeli ljudje zunaj, ki jih nečisto poznate. Zmeraj, kadar govorimo tu o nekaterih težavah, pa naj gre za sušo ali za pomanjkanje hrane, bodi da ne napredujemo dovolj hitro, ali pa te ali one tovarne nismo pravčasno zgradili itd., zmeraj namreč to zunanjo našo državo poudarjajo, često tudi z zlobnim namenom, da bi dokazali, da naš sistem ni pravilen in da je njihov boljši. Tovariši in tovarišice, ne bom govoril, zakaj se ti ljudje ne poglablje v bistvo tistega, kar in s čimer smo mi začeli, v vprašanje, od kod naše težave. Rad bi povedal samo nekaj besed o tem, kaj oziroma kakaj smo morali po letu 1948 po vsej sili usmeriti našo zunanjo trgovino v drugo smer, namreč proti Zahodu.

Cepprav nam v tej usmeritvi naše zunanje trgovine zahodne dežele niso postavile političnih pogojev, ko smo zaprosili za kredit za uvoz opreme za naše tovarne itd., vendar so si povsod prizadevali, ker je to kapitalistična miselnost, da bi nam vsilili čisto večje obresti na kredite, ki so nam jih dali, tako da nam ti razni krediti, bodi dolgoročni, srednjeročni, kratkoročni ali revolverski, niso bili v pomoč. To je bila pomoč toliko, da so nam dovolili trgovati z njimi, toda iz teh vsiljenih pogojev izvirajo tudi težave, ki se še zdaj nadaljujejo.

Tovariši in tovarišice, mi imamo dolge v tujini zaradi uvoza raznih strojev in vsega drugega, kar smo potrebovali za zgraditev naše industrije, za izgradnjo raznih objektov. Na tej podlagi imamo nekaj nad 400 milijonov dolarjev dolga, obresti od te vsote pa znašajo za obdobje, v katerem jih moramo plačati, približno 90 milijonov dolarjev. To ni majhna vsota. Ali je bilo potrebno, da je tako, če bi ravnali z nami tako, kakor zasluži naše ljudstvo, ki je dalo v veliki osvojitveni borbi bogat prispevek v krvi in človeških žrtvah za zmago zaveznikov nad fašističnimi osvajalci? Če bi bile na drugi strani razumevanje, ali je bilo potrebno, da smo se tako zadolžili? Ne, ne bilo bi potrebno. Pogledimo, zakaj ne. Ob sklepanju mirovne pogodbe nismo našli razumevanja

Kaj Nemčija dolguje Jugoslaviji

Prvi dolgovi izvirajo iz odnosov naših delavcev, ki so jih med vojno hoče noče odvlekli v Nemčijo na delo in ki so tam plačevali prispevek za socialno zavarovanje. Naša država za to ni dobila odškodnine in mi moramo tem ljudem pri nas plačevati pokojnine, ko dosežejo določeno starost. Mi jim moramo plačevati

čiji za dobrih 70 milijonov dolarjev za uvoz opreme, potrebne za našo industrijo. Mi plačujemo od teh 70 in nekaj milijonov dolarjev približno 10 milijonov obresti. Nemcem gredo naše obresti, nam pa ne gredo obresti od tistega dolga, ki bi ga nam morali plačati in o katerem nečisto sklenili pogodbe. Ali lahko mi to trpimo? Ne moremo! (Dolgotrajno odobravanje.) Zato pravim tu, da bomo prisiljeni na kak drug način zaščititi svoje koristi. Na način, ki je možen. Mi namreč nismo tako slepi, da ne bi videli, da Nemcem plačujemo, oni pa nam ne plačujejo. Mi pričakujemo od njih, da bodo to vprašanje uredili. Morda so imeli doslej kake druge opravke, toda v neskončnost tega ni moč zavlačevati in od nas ne morejo zahtevati tolikšnih gmotnih žrtv, ker bi bilo to preveč. Mi smo prispevali dovolj človeških žrtv, dali smo dovolj gmotnih žrtv, zdaj pa naj si oni prizadevajo, da bodo vsaj nekaj prispevali k celjenju naših ran.

Vidite, tovariši in tovarišice, vsi naši dolgovi v tujini ne presega zneska terjatev, ki jih ima naša država. Toda stvar je v tem, da mi izpolnjujemo svoje vsakdanje obveznosti v breme standarda našega ljudstva, oni pa jih ne izpolnjujejo. Zdaj je prišla stvar še tako daleč, da moramo ta vprašanja v kratkem času urediti. (Odobravanje.)

Tovariši in tovarišice, zdaj bi

ČIMPREJ MORAMO URAVNOVESITI NAŠO PLAČILNO BILANCO

Po mojem mnenju, tovariši in tovarišice, bi si morali prizadevati, da bi čim prej upostavili v naši zunanji plačilni bilanci ravnotežje, ker nas takšno stanje močno ovira. Dograditi moramo tiste ključne objekte, ki so v izgradnji že znatno napredovali in ki so nujno potrebni za naš nadaljnji notranji razvoj. Ni težko uganiti, kateri so ti objekti. Mi jih poznamo in mi to moramo storiti. Menim pa, da imamo objekte, ki so v načrtu ali pa ki smo jih že začeli graditi, pa niso nekaj nujno potrebnega, nekaj perečega, objekte, ki niso tako važni kakor ključni, brez katerih ne bi mogli napredovati. Za takšne objekte bi bilo treba rok

uvozili nekatere surovine, potrebne posameznim velikim podjetjem. Tako so nam takšna velika podjetja delala težave, ker smo odvisni od ljudi v tujini. Mislim, tovariši in tovarišice, da je treba ta podjetja, ki jih imamo, zaposeliti s polno zmogljivostjo. Če nam manjka kak stroj, ga bomo kupili. Gradili pa bomo, denimo, manjša podjetja, za katera imamo surovine doma, kakor je nafta in drugo. Takšna podjetja je treba razvijati, kajti zanje ne potrebujemo mnogo investicij. Razvijati je treba tista podjetja, ki nam bodo takoj dajala proizvode. Skratka, treba je nekoliko boljše gospodarsko gledati, upoštevati domače vire in

Del spomenika padlim borcem in žrtvam fašizma v Karlovcu

nekoliko podaljšati, ker se ne pomenijo ozkega grla v našem gospodarstvu. Radi bi imeli več, da bi se nekoliko hitreje razmahnil. Toda takšnih objektov ni moč dograditi naglo, marveč traja to pet ali več let. A tistim ljudem, ki so sodelovali v boju, se to ne zdi kratke, marveč dolg rok. Mi bi radi razširili tista podjetja, ki jih že imamo, in modernizirali zastarela. Skratka, mi moramo za zdaj forsirati tista podjetja, ki bodo čimprej dajala proizvode, da bomo otipljivo videli sadove dosezanega dela, da nam bodo njihovi proizvodi pomagali dvigniti življenjski standard, na drugi strani pa, da bomo dosegli tudi ravnotežje v naši zunanji plačilni bilanci. Takšna podjetja moramo forsirati, ker imamo zdaj v Jugoslaviji precej tovarnih in drugih podjetij, ki ne obratujejo s polno zmogljivostjo. Zakaj ne obratujejo? Zato, ker smo gradili velikanska podjetja, zato, ker je trajala ta izgradnja po pet in šest let, zato, ker so ta podjetja odvisna od uvoza surovin, za surovine pa moramo plačati mnogo dolarjev, ki jih nimamo. Mi imamo dolge za tisto, kar je najnujnejše, kajti naš izvoz industrijskih izdelkov še ni dovolj razvit, naš izvoz kmetijskih pridelkov pa vpliva na naš življenjski standard in povzroča naraščanje cen v naši deželi. Mi smo bili primorani izvažati tudi tisto, kar nam je potrebno, da bi lahko

si prizadevati, da jih bomo izkoristili, da bodo čimprej dostopni našim ljudem za zboljšanje njihovega življenjskega standarda.

Ob industrializaciji ne smemo pozabiti na potrebe prometa

To je zlasti važno tudi zato, ker se zdaj ne moremo spet ukvarjati z izgradnjo velikih podjetij. Saj imamo dezinvesticije v naših dograjenih podjetjih. Pogledimo za primer železnice in stare tovarne, kjer stroje ne obnavljamo. Mi gradimo nove, starih pa ne popravljamo. Stare železnice pa so zelo važne, to so glavne prometne žile, ki so pri nas često videti, kot da greš po njivi, kajti vlak poskakuje, ker ne skrbimo dovolj, da bi bile železnice v redu. To bo treba popraviti. Naš promet je treba sploh izpopolniti. Industrializirati deželo, zanamari pa promet, ceste in drugo, to pomeni kratkoročno izgubo časa in gmotnih sredstev, zlasti pa gmotnih sredstev. Temu moramo posvetiti več pozornosti. Razen tega primanjkuje naši deželi iz raznih razlogov kmetijskih pridelkov, pšenice in drugega. Letos smo uvozili iz Amerike približno milijon sto tisoč ton pšenice, kakih 110.000 vagonov. Seveda te pšenice nismo dobili za gotove dolarje, marveč bolj kot pomoč od Amerike. Toda ta pomoč je zdaj prenehala. Američani

ne bodo vsako leto brezplačno dajali pšenice, marveč bodo gledali, da jo bodo prodali, in mi moramo pri nas ustvariti pogoje, da jo bomo uvažali manj. To so, tovariši, velikanske količine. Mi pa imamo doma možnosti, da pridelamo več, mi imamo velikanska zemljišča, ki niso obdelovana, imamo zemljišča, ki jih je treba umetno namakati, opraviti na njih melioracijo in druga dela. Zato niso potrebna velikanska sredstva, marveč je potrebno, da se postopoma lotimo tega dela, da vključimo to v naš načrt, da vemo, da moramo v čim krajšem času doseči, da bo vsa zemlja, kar je imamo, plodna, da bodo imeli naši ljudje čim več kmetijskih pridelkov.

V kmetijstvu moramo izkoristiti vse možnosti

Seveda postaja naša dežela čedalje bolj industrijska in ne more biti več agrarna dežela, kajti število njenega prebivalstva naglo narašča. Mi imamo vsako leto nad 300.000 prebivalcev več. To je zelo dobro in jaz se tega veselim, toda upoštevati moramo tudi, da pomeni to pravzaprav 300.000 novih ust, ki zahtevajo kruha, kruha pa nimamo dovolj. Zato moramo izkoristiti vse naše možnosti. Naši individualni kmetje, ki še niso spoznali potrebe, da bi svoje ozke njive nekako združili in orali s traktorjem, morajo imeti več proizvodov. Naše zadruge, čeprav so že prehitale individualna gospodarstva, še niso dovolj daleč, kajti potrebno jim je več tehnike. Mi moramo zagotoviti tehniko, moramo jim dati več gnojil, skratka, tudi pri njih in na splošno moramo izkoristiti vse notranje možnosti in šele potem uvažati od zunaj, češar nam primanjkuje. Naša dežela ima zdaj industrijo in mi bomo izvažali industrijske izdelke, namesto da smo morali, kakor doslej, v veliki meri izvažati tisto, kar nam daje kmetijstvo, ker nismo imeli za izvoz dovolj industrijskih izdelkov. Izvažali smo v glavnem tisto, kar nam daje naša zemlja, a to so surovine. Prihaja pa čas, ko ne bomo več mogli delati tako in ko moramo spremeniti sestavo izvoza. Našo industrijo že usmerjamo na izvoz in zdaj že izvažamo stroje in druge izdelke. Kar se tiče novih objektov, ki naj bi jih imeli, bomo, če jih zdaj ne moremo zgraditi, počakali še nekaj let, potem pa bomo to storili, ko se bo zmanjšal pritisk na razne naše industrijske panoge, ko nam ne bo treba uvažati surovin. Skratka, tovariši in tovarišice, naše gospodarsko življenje kipi in prinaša s seboj vse tiste elemente, do katerih mora priti. Mi moramo zdaj paziti, da bomo kar najbolj pravilno in racionalno vodili naše gospodarstvo in našo ekonomiko sploh. Potrebujemo nekaj več analize, moramo se malo bolj poglabljati v te stvari, da bomo videli, kaj je najlažje in kaj je najpotrebnejše. Znati moramo računati.

O komunalnem sistemu

Dovolite, da spregovorim zdaj nekaj besed o komunah v našem notranjem življenju. Vi veste, da se naš sistem upravljanja izpopolnjuje, da upostavljamo komunne. Ne mislim govoriti o tem obširno, ker se ukvarjajo s tem širše tovariši, ki so prevzeli to dolžnost. Rad pa bi povedal nekaj tudi sam, da boste vedeli, kako mislim o tej stvari. Tu so še razne pomanjkljivosti in jaz bi bil hotel, da bi o tem sistemu komun ljudje mislili, da pomenijo atomizacijo naše države, naše skupnosti. To ne pomeni razkošje. Komunne so celice enega organizma, iz njih je sestavljena celota, splošna komunna, in tu seveda ni mesta nikakršnemu lokalizmu in podobno. V sedanjem sistemu upravljanja komun bo potrebno, da so ljudje bolj zavedni, da bolj upoštevajo to našo skupnost, da ne bi zašli na kako drugo pot, na kateri bi morali končec koncev reči, da smo se zmotili, ko smo to storili.

Komune so dobra stvar, to je socialistični način upravljanja vsega življenja v vsaki komunni. Mi moramo paziti, da tistega, kar je bistveno, da tistih elementov, iz katerih je sestavljena splošna skupnost, ne bomo oslabil in ne okrnili. To bi rad povedal tu, da ljudje ne bi mislili, da je to nadaljnja decentralizacija, uveljavljena v nekakšnem anarhičnem smislu. Komunne ne pomenijo decentralizacije. Komunne pomenijo v določenem smislu upostavitve demokratičnega centralizma za-

(Nadaljevanje na 5. strani)

Z R N A I Z N A Š E G A K M E T I J S T V A

PROBLEMI NAŠEGA PLANINSKEGA PAŠNIŠTVA

S posvetovanja strokovnjakov za planinsko pašništvo na Pokljuki

Pred kratkim so na Pokljuki zborovali strokovnjaki za planinsko gospodarstvo. Posvetovanje, na katerem so proučevali jugoslovansko merilo ob navzočnosti predstavnikov vseh naših republik razpravljali o tem važnem vprašanju, je povsem uspelo.

Planinsko gospodarstvo je našo. Čeprav se planinsko pašništvo v naši ožji domovini razlikuje od dinarskega in makedonskega pašništva, kjer večinoma odvedejo črede v gorske predele na pašo, zalepa pa zopet pasejo v nižjih predelih, ta pot pa traja v nekaterih krajih nekaj dni, pa tudi nekaj tednov, vendar pa je dosti skupnih problemov, katere je potrebno na podoben način reševati. Predvsem gre tu za preprečevanje škode zaradi erozije, za melioracije zemljišč in druga vprašanja. Največja škoda nastane prav zaradi erozije (izpiranja, glodanje, oziroma posejanje zemljišč). Znani strokovnjak za planinsko društvo, profesor sarajevske univerze dr. Nikola Zdanovski, je navedel primer velike škode, ki je bila povzročena zaradi erozije v Bosni in Hercegovini. V decembru leta 1952 je v dveh dneh reka Neretva v svojem gornjem toku naglo narasla in odnesla en milijon 250.000 m³ zemlje in raznega materiala, v glavnem iz obdelanih poljedelskih površin. Po osvoboditvi smo skušali reševati to vprašanje na več načinov, najučinkovitejša pa je nedvomno prekopavanje pašnih poti, ki delajo ogromno škodo. V Sloveniji je najbolj pereč primer v Soški dolini, kjer koze dosti pripomorejo k temu, da Soča zaradi slabo pogozdenih bregov naglo odteka in je vsled tega več ali manj rekahudornik. V nekaterih drugih republikah so to vprašanje bolj korenito reševali in imajo zelo omejeno število koz, zlasti se v Makedoniji.

Nadaljnje vprašanje, katerega bo treba v sodelnem planinskem gospodarstvu postopoma reševati, so komunikacije. V tem oziru je v Sloveniji slika precej drugačna od ostalih planinskih področij v naši državi, kjer so z malimi izjemami v glavnem poti zelo slabe ali pa jih sploh ni, da ne govorimo o vzpenjačah, ki bi bile v teže dostopnih krajih zelo priporočljive in morda najprimernejše. Poleg tega pa je seveda še vrsta perečih problemov našega planinskega gospodarstva, katere bo prav tako treba pričeti reševati pomanjkanja vode na nekaterih planinskih področjih, graditev ustreznih higienskih planinskih hlevov in staj za živino in drugo.

Posebno poglavje je teža in molznost živine. Povprečna teža goveda v alpskih področjih se giblje okrog 350 kg, a molznost dosega 1200 litrov mleka. Povprečna teža ovce solčarsko-jezerske pasme znaša 40 kg. Povprečna teža goveda v ostalih planinskih področjih pa je znatno manjša in dosega okrog 250 kg, so pa primeri, da zaradi slabe pašne govedo dosega komaj 100 kg teže. Prav tako je mlečnost sorazmerno majhna in dosega komaj 700 litrov. Na splošno je v Makedoniji, kjer

je manj padavin in so zatorej planinski travniki, oziroma pašniki znatno slabši, teža goveda in njihova molznost celo še nižja, medtem ko dosega povprečna teža ovac, katere gojijo, kot je znano, tamkaj v velikem številu na predelih Sarplanine in Peristera, 35 kg.

Na omenjenemu posvetovanju so strokovnjaki za planinsko pašništvo sprejeli tudi ustrezne zaključke, da bi se tudi v tej gospodarski panogi, ki je del našega splošnega gospodarstva, stanje zboljšalo. Predvsem so bili mnenja, da bi bilo potrebno reševati vprašanja planinskega gospodarstva ne ločeno, kot doslej, marveč naj bi se ta problem odsejal tretiral kompleksno, ker dejansko predstavlja organsko povezano celoto.

Kako se napredni kmetovalci borijo proti posledicam toče

Ko potujemo iz Murske Sobote čez Moščance, Mačkovec in Otovce, pridemo v vas Vidonci. To je ena izmed mnogih vasi, ki je bila letos prizadeta po toči v mesecu juniju.

Kmetovalec Andrej Gergek pripoveduje, da je po toči dodatno gnojil pšenici z umetnimi gnojili, ki so se pokazala v tem primeru prav koristna. Pšenica se je vidno popravila. Tudi fižol in koruza sta se popravila, kar smo lahko videli na kraju samem. Kmetovalec G. uporablja sploh pri vseh kulturah zadostne količine umetnih gnojil in tudi bleyškega gnojla, pa je zaradi tega njegovo posvetstvo na zavidni višini. Da je res tako, smo se lahko sami prepričali, ko smo hodili od njive do njive in od travnika do travnika.

Tudi sadno drevje si je dobro pomagalo ob pravilni oskrbi, vendar moramo kmetovalci G. zamisliti, da pri vsej skrbi ne posveča dovolj pozornosti vodenju

Zreški zadružniki se pripravljajo na zadružni dan

Kmetijska zadruga v Zrečah pod Pohorjem je ena najboljših zadrug pri nas. V svojem začetku se je borila za nešteto problemov, kot vse ostale. Vendar so bili tu ljudje, ki so bili pripravljeni te probleme reševati in dokazati vsem članom, da je ta organizacija potrebna in tudi koristna. Kratka doba dobrih štirih let naprednega delovanja je že kaže številne rezultate v mehanizaciji, poljedelstvu, živinoreji, semenski službi itd. Zatorej ni nič čudnega, če so se odločili zreški zadružniki, da prirede letos septembra zadružni dan, v okviru katerega bodo prikazali svoje delo preteklih let. Prireditve bodo verjetno trajale dva dni.

Upravitelj zadruge tov. Kuzman meni, da so na njihovem področju najvažnejše gospodarske panoge živinoreja, pridelo-

vanje semen in poljedelstvo, razen tega pa še gozdarstvo in zbiranje zdravilnih zelišč v višjih legah ter sadjarstvo in vinogradništvo v nižinskih legah. Seveda je razen živinoreje potrebno skrbeti za sodobne gnojne jame in pravilno gnojenje travnikov kot osnove krmne baze. V pridelovanju semen pa v zreški zadrugi vidimo eno svojih osnovnih nalog, in sicer predvsem tih, ki imajo zato dovoljno podlago. Preprosto račun tudi pokaže, da vrže 1 ha zemlje, posajene s krompirjem, letno 200.000 din bruto dohodka, ista površina pšenice pa le 60.000 din. To že samo po sebi narekuje, da bodo morali kmetje svojo proizvodnjo preusmeriti iz pridelovanja raznovrstnih kultur v tiste, ki v teh krajih najbolje uspevajo in dajejo najvišji dohod.

Strokovnjaki, ki jih ima zadruga, so v zadnjih mesecih napravili tudi več poizkusov uporabe umetnih gnojil v travništvu. Ti so večidel pokazali, da je najboljši primeren superfosfat in kadmijeva sol, saj daje 100 % višji pridelek ob sorazmerno nizkih stroških. Na površini pol ara, vajali filme iz naprednega kmetijskega gospodarstva, ob za-

vrtni, pri perutnini, praščereji itd. Velik pomen pripisujejo tudi zbiranju zdravilnih zelišč, posebno v pohorskih krajih, in drugih gozdnih sadežev.

Seveda bodo pri dnevu sodelovala tudi zadruga podjetja in različni odseki. Prvi bodo prikazali svoje izdelke, odseki pa razen praktičnih prikazov še različne slike, grafikone in podobno. Do tega časa bo gotova tudi članska kartoteka, za katero pravijo, da je edina te vrste v Sloveniji in v kateri bodo vneseni vsi podatki člana od njegovega imena ter imen in drugih podatkov družinskih članov, površina zemljišča, vsakoletni posevki in viri za prodajo, povprečni stolec živine, mehanizacija, letni promet z zadrugo.

Praktični del prireditve in prikazov bo delno na zadrugnem posestvu, nekaj v Radani vasi in pri zasebnih kmetovalcih, mehanizacija in slike pa bodo v zadružnih prostorih. Razen zreške zadruge bodo v pripravah pomagali še člani DIT iz kmetijskega obkupa, v obeh dneh bodo predstojali. Na površini pol ara, vajali filme iz naprednega kmetijskega gospodarstva, ob za-

Zadružniki na občnem zboru

delek sena za 10 kg višji, kar znese ob povprečni ceni 80 din več dohodka, stroški gnojil pa znašajo 20 din.

V času prireditve zadrugnega dneva pa imajo v načrtu pokazati še, na kakšen način bi se dalo olajšati delo kmetički gospodinj, o pripravi hrane, delu na

ključku pa bodo najboljšim razstavljalcem podelili praktične nagrade. Ze sedaj pa računajo na veliko udeležbo iz bližnje okolice, povabili pa bodo tudi goste iz Celja in Ljubljane, da bi se tako seznanili z delom, ki ga ta zadruga pod Pohorjem tako uspešno opravlja.

L. V.

Prvi kombajn v Sloveniji

Pred kratkim je Kmetijski inštitut Slovenije preizkusil prvi kombajn na selekcijskem posestvu v Beltincih. Namen preizkusa je bil, da se ugotovi uporabnost in konstrukcijske značilnosti kombajna, ki je izdelal znane tovarne kmetijskih strojev Marsey-Harris iz Anglije. Kombajne omenjene znamke namerava izdelovati naša največja tovarna kmetijskih strojev »Zmaj« v Zemunu. Pri preizkusu je pokazal zadovoljive rezultate, čeprav so bili pogoji za žetev in mlačen zaradi deževnega vremena zelo neugodni. Kombajn požanje dneвно 4 do 4,5 ha žita, katerega istočasno omlati. Slamo veže v bale, zrnje pa čisti dvakrat ter ga odvaža v vreče. Prav zaradi tega, ker opravlja istočasno več različnih opravil, nadomesti nad 40 delavcev.

Tak kombajn bo predvsem prišel v poštev za naša večja posestva, kjer pridelujejo mnogo žit, saj je zelo okreten in lažji kot večja mlatilnica.

Zemlja obilno vrača trud, če ji z ljubeznijo in voljo strežeš

Razgovor z naprednim kmetovalcem v Gornji Savinjski dolini

Odkar smo letos sredi februarja v Ljudski pravici napisali, da je kmet Jeraj iz Nizke pri Rečici v Zgornji Savinjski dolini s hektarskim donosi prekosil celo švicarske kmetovalce, ta kmet nima več miru. Od vseh strani Slovenije hodijo k njemu na ogled, iščejo nasvetov in pojasnil posamezniki in cele izletniške skupine. Nekaj časa je Praznikov Anza, kakor mu pravijo domačini, rad odgovarjal, razlagal in razkazoval, zdaj pa mu to že malo preseda, zato se večkrat pred gosti tudi umakne.

»Na polju je zdaj čas največjega dela,« pravi, »a jaz naj z razlaganjem trošim čas? Tudi v nedeljo pridejo včasih, ko bi rad počival.« Praznikov Anza bi rad v miru kmetoval, brez baharije, pa tudi brez zlobnih podtikanj. »Kar delam že štiri leta, je šele začetek. Za popoln uspeh je potrebnih 10 do 12 let. V uspeh ne dvomim.«

Napisali smo že enkrat, da ima Anza le pet ha obdelovalne zemlje. Večino zemlje je spreminil v umetne travnike, ostale pirdelke goji le, kolikor jih potrebuje za sebe, a vzgoja mlade živine mu je osnova gospodarstva. Letos je že drugi kosil, krmne ima pa že toliko, kot lani po celoletni košnji. On namreč kosi pet- do šestkrat letno, posebnost njegovega kmetovanja pa je ravnanje z gnojem in s krmom.

»Gnoj je kmetu zlato!« Brez tega pregovora Anza ne govori o gnoju. Dve zidani gnojlišči na dvorišču ima polni v lepe kvadrate zloženega gnojla, pokritega z zemljo. Gnojnica se odteka v jamo, toda po potrebi gnoj še zaliva z gnojnico, pa tudi s toplomerom seže včasih v sredo, da urejuje pravo temperaturo.

»Kar polje rodi, zemljo najboljše gnojil.« Po tem pravilu se ravna, zato nastlaja z žitno slamo in s slabo, pokvarjeno krmno, ki pa je še toliko dobra, da bi povprečni kmetovalci z njo krmili. Anzi je pognojena zemlja, umno kolobarjenje na površinah, pravilna mešanica trav in detelj, kar daje dobro in sočno krmno, šele del uspešnega kmetovanja. Krmni ohraniti redilne snovi, je prav tako važno. Zjutraj travo ali deteljo pokosi, grobo posuši,

brez večjega premetavanja po travniku, in ovelo spravi domov. Njegov kozolec, oziroma sušilnica, je novotvorstvo. »Sonce ne sme do krmne.« Sušilnica je vsa v lahtah, zrak pride do krmne od vseh strani. Na kozolec prenaša krmno iz voza lesen tekoči trak, njegovo delo, ki ga bo dal patentirati. Pol metra na debelo, v štirih etajah, se suši krmna, ki diši že na precejšnji daljavo. — Ko smo se razgledovali po polju, smo presenečeni ugotavljali razliko med njegovimi posevki in posevki sovaščanov. Sam trdi:

»Letos bo letina izredno dobra za vse pridelke. Če ne bo nesreče, bom imel pri žitu 35 q velik hektarski donos, naslednja leta pa še večji. Niti eno koruzno steblo ne bo imelo manj kot dva storža. Cez leta pa bodo hektarski donosi prav gotovo nad 60 q.«

Anza je bil včasih gostilničar in lesni trgovec. Imel je zemljo, zanjo se ni brigal, zato mu je dajala, kolikor je sama hotela. Njegove besede so danes in to brez hinavščine:

»Najbolj srečen sem sedaj, ko kmetujem. Kar imam, sem s svojimi rokami izkopal iz zemlje, in ta občutek je najboljši plačilo za trud.«

Na naša vprašanja o kmetijstvu je povedal nekako takole: »Kmetije bi se morali odločiti, v

kateri kmetijski panogi bodo uspeli, nato pa bi moral vsak žrtvovati vse sile za uspeh. Osnova so večji hektarski donosi in sploh večja produktivnost. Preradi pa delajo kmetije vse drugo, kmetovanje pa zanemarljajo. V postranskih panogah iščejo zaslužke, namesto da bi se oprijeli kmetovanja, ki bi jih lahko pošteno preživljalo. Ne prvačem, mene je tudi že imelo prva leta, da bi opustil kmetovanje, saj bi živel zopet lahko od gozda ali z voznjaki. Pa sem vzel svinčnik in računal. Račun je pokazal: vsestranske panoge so donosne le začasno in vrgle bi le osminko dohodkov, ki mi jih bo ob svojem času in ob dobri vzgoji vrnila zemlja. Premalo verujem v svoje delo in prehitro obupavam, če ni takoj uspeha. Jaz na primer bom dosegel zadovoljivo stopnjo šele čez šest let, in to po trdem delu, toda grabim.«

Ko pa smo ga vprašali, kaj neješja poklica na Slovenskem, Edinemu sinu, ki bo tudi kmet, je dejal: »Cene niso prene bom dal denarja, ne velikih novih površin, ampak sedanjih pet hektarjev lepo obdelane zemlje.«

Ko smo si ogledali njegovo gospodarstvo, poslušali njegove načrte in pretehtali že dosežene uspehe, smo bili vsi mnenja, da naši kmetovalci res ne vedo, koliko bi lahko dobili v zemlji, če bi verovali v svoje delo in imeli

le kanec več potrpljenja. Zvedeli smo pri Anzejevih sovaščanih, da mu niti oni ne verjamejo. Vaak dan hodijo mimo njegovih njiv, vidijo razliko, opazujejo njegovo delo, pa nič se jih ne prime. Celotno namihajo se: eni iz zavisti, drugi vzvišeno v nevednosti. Prosili smo Jeraja, naj pove svoje mnenje, kaj bi našemu kmetu odprlo oči, pa je odgovoril:

»Za druge ne morem odgovoriti, lahko le zase. Jaz sem bil po vojni domala uničen. Vojna mi je vzela vse, pa tudi s pri-patnim kupčevanjem ni šlo več. Tako sem bil prisiljen nekaj začeti. Ker sem imel zemljo, sem se je lotil. Če pa že delam, hočem vedno za svoje delo čim večje plačilo. Berem, presojam, povprašujem druge, opazujem in nato preizkušam. Sem pa toliko trmast, da ne popustim, kar za-grabim.«

Ko pa smo ga vprašali, kaj misli o cenah kmetijskih pridelkov, je dejal: »Cene niso prene bom dal denarja, ne velikih novih površin, ampak sedanjih pet hektarjev lepo obdelane zemlje.«

To je kmet Jeraj pri Rečici. Takih je pri nas sicer še malo, ker pa so ti vztrajni in odločni in ker živijo v pogojih, ki podpirajo njihova stremjenja, bodo z vztrajnim in uspešnim delom naša kmetovalci res ne vedo, koliko bi lahko dobili v zemlji, če bi verovali v svoje delo in imeli

Jak.

Kmetijski tečaj za učitelje in učiteljice osnovnih šol

V Rakičanu se je pred dnevi zaključil tritedenski kmetijski tečaj učiteljev, ki ga je organiziral Svet za prosveto pri OLO Murska Sobota. Tečaj je redno obiskovalo 36 učiteljev in 16 učiteljic, ki službujejo na področju okraja M. Sobota. Učitelji so poslušali predavanja iz živinoreje, poljedelstva, sadjarstva in travništva; učiteljice pa so obiskovale predavanja iz gospodinjstva ter se obenem praktično udeleževale pri gospodinjstvem delu.

Uprava tečaja je v tem času organizirala ekskurzijo v Kidričovo. Ob tej priložnosti so si ogledali posestvo v Zavrču pri Ptujju. Razen tega so tečajniki obiskali Kmetijsko posvetstvo v Beltincih s selekcijsko postajo,

tovarno mlečnega prahu v Murski Soboti, soboško živalsko kmetijsko posvetstvo in kmetijsko postajo ter si kolektivno ogledali gospodarsko razstavo na »Obmurskem tednu«.

Tako se učitelji na tečaju niso samo teoretično seznanili s sodobnim kmetijstvom, marveč jim je dal tečaj tudi osnovno praktično znanje v kmetijstvu. Ni jim bilo žal, da so del svojih počitnic žrtvovali za izpopolnitev znanja o kmetijstvu. Če so bili pripravljani žrtvovati velik del počitka o kmetijstvu, smo prepričani, da bodo pri pripravi pridobljeno znanje tudi intenzivno prenašali na kmetijsko mladino na svojih službenih področjih.

B. L.

Za gospodarska podjetja

Najnovejši!

DOTISKAN JE

»PRIROČNIK ZA POTRJEVANJE IN RAZDELJEVANJE SKUPNEGA DOHODKA IN DOBIČKA GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ IN IZPLAČEVANJE DOHODKA PRO- RAČUNA IN SKLADOV«

(S PRAKTIČNIMI PRIMERI ZA SESTAVLJANJE PERIODIČNIH OBRACUNOV IN IZPOLNJEVANJE OSTALIH OBVEZNIH OBRACUNOV)

ing. Ivana Apostoloviča, Vlastka Djonlića in Borka Jevtića

V LATINICI — CENA 300 DINARJEV.

Priročnik prodajajo vse knjigarne v FLRJ!

ISTOČASNO OBVEŠČAMO, DA SMO DOKONČALI IN ZE PRODAJAMO V LATINICI V CIRILICI VSE OBRACUNE ZA ZAKASNI PERIODIČNE OBRACUNE IN BRUTTO BILANCIO po SL listu FLRJ št. 27-55, in sicer:

»D-trg«, »D-trg 1«, »D«, »D-1«, »DF«, »VD«, »B«, »U«, »PR«, »Dodatek 1 s poročilom o periodičnem obračunu«, kakor tudi obrazce »P« in »N« po SL listu FLRJ 21-55.

Izvršujemo tudi posamezne naročnine v najmanjši količini 50 izvodov.

ZA LR Bosno in Hercegovino prodaja obrazce: »MLA-DOST«, Sarajevo, Maršala Tita 59, v LR Crni gori: »KULTURA«, Knjigarna in papirnica, Titograd.

BIRO ZA IZRADU OBRACUNA

»ZDAVAČKO-STAMPARSKO PREDUZEČE — BEOGRAD PRIZRENSKA ULICA 6

Poštni predal 479 — Telefoni: 28-107, 26-065 in 27-953 Brzjavke: OBRACAC-BEOGRAD

1548

GOVOR TOVARIŠA TITA NA PROSLAVI DNEVA VSTAJE LJUDSTVA LR HRVATSKE V KARLOVCU

Sadovi ženevske konference kažejo, da ne bo vojne, da pa bo potrebnih še mnogo naporov za ureditev nerešenih vprašanj

(Nadaljevanje s 2. strani)

Vesti ljudi, tako da se bo vsaka komuna zavedala, kakšne so njene dolžnosti do skupnosti. Pri nas se dogaja, denimo, da se hoče ta ali oni kraj priključiti kakemu kraju ali mestu, kjer so tovarne, misleč, da se mu bo bolje godilo. Stvar pa ni v tem, kajti naše tovarne v Jugoslaviji niso razdeljene na razne kraje ali okraje, marveč so naša splošna lastnina, lastnina vse skupnosti, tako ljudi v Kordunu ali Liki, kakor tudi ljudi v Zaječaru ali nekje na Kosmetu, to se pravi tam, kjer ni tovarn. Tudi ti ljudje tam morajo in morejo uporabljati naše tovarne tam, kjer jih imamo. Vedeti morate, ko zdaj gradimo velika podjetja, da to ni samo sad napora enega mesta ali kraja, marveč vse naše skupnosti, enega kraja bolj, drugega manj. Naše komune naj se zavedajo svoje vloge, pravice in dolžnosti, predvidenih v zakonih o komunah, ki jih zdaj pripravljamo. O tem so govorili drugi naši tovariši mnogo bolje in več, jaz pa sem hotel tu samo omeniti, da bi slišali tudi moje mnenje. Ne bi hotel,

da bi bila naša dežela v kateremkoli svojem ukrepu, ki ga stori v svojem razvoju, videti pred licem sveta kot nosilec poskusa, ki se ni uresničil kot koristen. Ves svet gleda zdaj na nas in mi smo to videli tudi sami na svoji poti v Indijo, Burmo in druge dežele. Ves svet gleda na naše delo in nas proučuje v prizadevanju, da bi naš sistem nekako v nekaterih stvareh uporabil tudi v svojem sistemu, ki ni tak kakor naš. Tudi komune bodo eden izmed primerov našega sistema, toda samo tedaj, če se bodo zavedale, da so skupnost, splošna komunna, ki nudi najboljše perspektivo za nadaljnji razvoj. Mi ne smemo delati velikih napak. Manjše napake so dopustne, večjih pa ne smemo delati. Tu polagam na srce našim vodilnim ljudem po okrajih, naj zlasti pazijo na vzgojno delo s člani komun kot člani naše splošne skupnosti. Ljudem je treba vsako stvar pojasniti, vsak zakon, sleherno uredbi, da bodo lahko tudi pravilno ukrepali. Toliko sem hotel povedati o tem. (Odobrovanje in vzklikanje tovarišiu Titu.)

VES SVET JE POKAZAL, DA NOČE VOJNE

Zdaj pa mi dovolite tovariši in tovarice, da preidem na nekatera zunanje politična vprašanja.

Vem, da vas najbolj zanima ženevska konferenca. Zanimala je tudi mene in reči moram, da sem zadovoljen s sadovi te konferenice. Mi smo doživeli, da je napočil čas, po katerem smo zmeraj težili, o katerem smo zmeraj govorili, da bi se razgovarjali za zeleno mizo, na najvišji ravni, da je boljše vojskovati se za zeleno mizo in se pripraviti, če je potrebno, kakor pa vojskovati se s puško, s topom in drugim. (Odobrovanje). Na srečo smo videli, da na ženevski konferenci ni bilo prepričev in da so se dokaj lahko sporazumeli, da je prišel v teh razgovorih do veljave skupni jezik, da je vladal novi duh. Ne rečem, da je zdaj za zmeraj presekano tisto, kar je bilo, in da ne bo več trenj. Se bodo, toda začetek je dober.

Zakaj in kako je nastal ta novi duh? Ta novi duh prejšnja ves svet. Ves svet je pokazal, dokazal in govoril, da noče vojne. Ljudje, narodi, ljudstva nočejo vojne. V dobi atomske in vodikove bombe ljudje nočejo vojne, nočejo je niti s takšnim klasičnim orožjem, še manj pa s takšnim, ko gre za uničenje človeštva. Razume se, da je moral ta novi duh miru, pomirlivosti, sodelovanja in koeksistence priti do veljave tudi na ženevski konferenci, ker so se voditelji teh velikih narodov napotili tja s čistim duhom, ki so ga videli med ljudstvom, med narodi, in želeli doseči vsaj nekaj sadov. Po mojem mnenju so sadovi dobri. Jaz nisem pričakoval več. Doseženi uspehi so me celo nekoliko presenetili in to je dobro. Na tem sestanku so bili sproženi predlogi, ki niso onemogočili, da bi o njih razpravljali, ki niso bili takšni, da bi že vnaprej povzročili slabo kri, marveč so bili ustvarjalni, realni predlogi tako glede obravnavanja nemškega vprašanja kakor tudi glede razorožitve, kolektivne varnosti itd.

Zdaj gre samo za to, da bi te razne predloge modificirali, da bi jih povsem spravili v sklad med Zahodom in Vzhodom. Vi ste brali o predlogih Sovjetske zveze glede razorožitve v maju; tudi zdaj so govorili o tem. V tej zvezi so bile izrečene tudi razne izjave velikega obsega. Predsednik ZDA G. Eisenhower je sprožil predlog o izmenjavi informacij med Sovjet-

ske zvezo in ZDA, o vojaških in drugih oporiščih znotraj njihovih dežel in celo o letanju letal nad njimi in o snemanjih. To je rekel moč, ki se je na ženevski konferenci izkazal kot moder državnik, ki mu je pri srcu, da se ohrani mir na svetu. Dal je tako veliko izjavo, toda — ali je ta izjava za zdaj realna? Po mojem mnenju ni. Ta izjava je idealna, idealistična, zdaj pa se idealne stvari ne morejo, takoj uresničiti. Ta izjava je pokazala dobro voljo, poštenost in odkritosrčnost tega moča, ki je predsednik ZDA. Meni pa se zdi, da je mnogo bolj realno, če veliki štirje obravnavajo manjša vprašanja in potem preidejo tudi na tako veliko, idealno, ker ni moč začeti od zgoraj.

To sem hotel povedati zato, ker sem videl, da bi radi v tujini prav tisti elementi, ki se ne strinjajo s takšno spravljivostjo predsednika ZDA, izkoristili to stvar v propagandistične namene proti Sovjetski zvezi. Ti ljudje bi radi povzročili slabo kri, radi bi motili to skladnost, do katere je prišlo v Ženevi. Ti elementi namreč pravijo, da je Eisenhower sprožil predlog o preletanju letal, da pa Rusi sami nočejo odgovoriti na to in da to pomeni, da nočejo miru. To je neumnost, to je zlonamerna propaganda in jaz sem trdno prepričan, da to ni v nobeni zvezi s tistim, kar Rusi v resnici žele. Jaz sem prepričan, da žele Rusi mir, nič manj kakor Američani, nič manj kakor angleški narod, nič manj kakor francoski narod in vsi narodi Evrope, pa tudi vsi narodi sveta. Vse to zlonamerno mora zdaj utihniti pred to močno splošno, univerzalno moralno silo. Utihtati mora in svojega cilja ne bo doseglo. A to je sreča, kajti ženevski sadovi po mojem mnenju kažejo, da se bomo vojni ognili, da lahko človeštvo diha mirneje, da pa bo treba še mnogo naporov, da bi uredili še neurejena vprašanja — toda za zeleno mizo. Tako jaz gledam na ženevsko konferenco in prepričan sem, da ne more biti niti govora o tem, da bi zdaj, ko so veliki državniki odšli, njihovi namestniki, zunanji ministri ali za njimi namestniki zunanjih ministrov storili nekaj pravih sklepov, ki so jih ti ljudje sprejeli, to se pravi, jaz sem prepričan, da mora priti do obravnavanja spornih vprašanj na mirnem način.

JUGOSLAVIJA BO SE VZTRAJNEJE SDELOVALA S PRIJATELJSKIMI DRŽAVAMI

Tovariši in tovarice, ob upoštevanju tega, da vojna ne grozi več tudi neposredno in da so našli pot k mirnim pogajanjem in stikom med narodi, torej menimo, da morajo biti tudi zdaj, kot doslej zbrane še številnejše tiste sile na svetu, ki so doslej bile in ki bi jejo boj za mir, za to, da pridejo po mirni poti do sloge, do mednarodne koeksistence, ne glede na družbeni sistem. Te sile morajo krepiti svoj boj in svoje delo. Jugoslavija bo ostala na svojem stališču in še vztrajneje delala skupaj s tistimi deželami, s katerimi jo vežejo prijateljska politika in skupne akcije na mednarodnem torišču, kakor so Indija, Burma, Egipt in druge dežele, Jugoslavija si bo prizadevala, da bo s temi deželami še okrepila ta boj, kajti če bi zdaj čakali, da bi se stvari razvijale same po sebi, bi se utegnile tu ali tam tudi zatakati. Če bi narodi teh dežel, katerih voditelji so zdaj v Ženevi dosegli soglasje, da je treba na mirnem način obravnavati

Obstoječa vprašanja prepustili, da bi šlo to, kakor gre, ne bi prišli do sporazuma in morda bi se spet našli elementi, ki bi z različnimi provokacijami hujskali državo proti državi in ogrozili svet. Boj miroljubnega človeštva za mir, za mednarodno sodelovanje in za prijateljske stike med ljudmi na svetu mora biti stalen.

Sovjetski voditelji so pokazali razumevanje za naše gospodarske težave

Tovariši in tovarice, že malo prej sem vam rekel, da so bili sovjetski voditelji v Beogradu in da so bili sadovi naših razgovorov dobri. Rad bi povedal še nekaj besed o teh naših odnosih s Sovjetsko zvezo in z vzhodnimi deželami. Normalizacija in zboljšanje odnosov med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo sta dokaj napredovala, seveda, ko so bili sovjetski voditelji v Beogradu, so

lahko na mestu spoznali pravo stanje stvari pri nas. Videli so, da nismo nobena prodana dežela, da pri nas ni kapitalističnih oporišč, imperialističnih oporišč, da nismo izdali ideje Marxa, Engelsa in Lenina, da na svoj način upostavljamo svoje notranje socialistično življenje, da smo miroljubna dežela in da imamo svoje poglede na mednarodne probleme, ki so stvarni, realistični, miroljubni in ki prispevajo k uveljavitvi raznih bojažljivih strasti na svetu. Sovjetski voditelji so se prepričali, da je Jugoslavija neodvisna in da hoče ostati neodvisna od slehernega bodi od Zahoda, bodi od Vzhoda, da ubira svojo pot v razvoju, da ne more dopustiti, da bi se kdo vmešaval v njene notranje zadeve. Vse to so videli in se strinjali s tem, in zato smo se strinjali, zato smo se tudi laže lotili

V VZHODNIH DEZELAH JE NEKATERIM LJUDEM TEŽKO PRIZNATI NAPAKE, KI SO JIH ZAGREŠILI NAPRAM JUGOSLAVIJI

Seveda ne glede na ves ta hrup raznih reakcionarnih krogov na Zahodu se mi na to ne moremo ozirati. Mi se ne moremo zaradi skomin nekoga vojskovati, tudi ne v propagandi s tako velikansko silo kakor je Sovjetska zveza skupaj z drugimi vzhodnimi deželami. Čemu bi se z njimi še nadalje vojskovali, ko se sami ne žele vojskovati od trenutka, ko so spoznali, da je bila Stalinova pot napačna in da je naprava mnogo škode njim in nam. To so novi ljudje, ki realno gledajo na razvoj na svetu in ki žele, da se razne zablode ter razne škodljive poteze in akcije ne bi ponavljale, ki hočejo ubrati drugo pot, ker žele v svojo in v korist vsega človeka, vseh delovnih ljudi na svetu dokazati, da niso tisto, kar jim očitajo na Zahodu, marveč da so socialistična dežela. Mi nimamo razlogov, da ne bi šli z njimi v vseh vprašanjih, ki so koristna za človeštvo, za mir na svetu in za nas same. Mi pojdemo v tem z njimi, pa naj govori kdo kar hoče. Nam je samo žal, da so na Vzhodu še ljudje, v nekaterih naših sosed-

obravnavanja tistih vprašanj našega nadaljnjega gospodarskega in drugega sodelovanja. Ta obisk so razlagali nekateri ljudje na Zahodu na različne načine. Razni cerkveni in drugi reakcionarni elementi so ga takoj izkoristili kot povod za napad na nas, kot podlago za trditve, da smo mi baje presedali v sovjetski, to se pravi komunistični tabor. Mi smo komunisti, toda mi ne želimo biti v nobenem taboru, mi hočemo biti neodvisna dežela, ki gradi socializem in ki bo s svojim delom pokazala, ali je boljši ta način izgradnje socializma ali je boljši njihov. Če je v Sovjetski zvezi ali v drugi vzhodni deželi kaj boljšega, bomo to zelo radi sprejeli od njih, oni pa se lahko, če bodo to hoteli, marsičesa nauče od nas in sprejmejo. Seveda oni so to sami govorili in mi se s tem popolnoma strinjamo.

nih deželah, ki jim ta normalizacija ni po volji. Ti ljudje ne smejo glasno govoriti — zastrašil jih je že zdanjaj Stalin in mislijo, da tudi zdaj ne smejo govoriti glasno — zato pa rovarijo podtalno in nočejo priznati tistega, kar so govorili sovjetski voditelji, marveč nam mečejo tu pa tam polena pod noge. Znotraj svoje dežele še zmeraj aretirajo ljudi, ki so za prijateljstvo in sodelovanje z Jugoslavijo, ljudi, ki se svobodno izražajo in ki odobravajo tisto, kar so rekli Hruščov in ostali sovjetski voditelji, še zmeraj aretirajo takšne ljudi in govore, da je bil to samo manever, ker uveljavlja Sovjetska zveza tako modro politiko baje, da bi nekoga tudi prevarala. Zlasti na Madžarskem so takšni ljudje, toda mi smo prepričani, da nam ne bodo škodovali in preprečili, da se bo zgodilo tisto, kar mi želimo, kar so sovjetski voditelji v Beogradu rekli in kar delajo. Prepričani smo, da se takšnim ljudem ne bo posrečilo, da bi nas znova zapletli v spor, da bi znova poslabšali stike med našimi deželami. Zakaj delajo ti

ljudje tako? Zato, ker imajo mnogo masla na glavi, zato, ker so uprizorjali procese in obsojali nedolžne ljudi na smrt, zato, ker so zapletli vso našo državo v te svoje procese, kakor je bil Rajkovi in drugi. Tudi na Češkem so ljudje, ki jim je težko pred ljudstvom priznati svojo napako, ker mrtvih ni moč obuditi. To so ljudje, ki nimajo komunistične smelosti, da bi povedali, da so storili napako, da so ravnali napačno, ko so ubirali to pot. Ti in takšni ljudje bodo morali kakorkoli priznati svoje zablode v minulosti nasproti naši deželi. (Vihačno ploskanje je zaglušilo besede tovariša Tita.) To se dogaja; toda to ni tista nevarnost, ki bi lahko znova znatno poslabšala stike med našo deželo in temi deželami. Po normalizaciji naših stikov s Sovjetsko zvezo, po prihodu delegacije najvišjih sovjetskih voditeljev so si narodi teh dežel oddahnili in so srečni, da je prišlo do prekinitve teh ne-normalnih stikov in mrznje med našimi deželami. Potem se je pokazalo bolj kakor kdajkoli, da narodi teh dežel niti prej, od leta 1948 dalje niso sovražili naše dežele, naših narodov, marveč, da so posamezni voditelji teh dežel želeli zastupiti naše odnose in da so samovoljno storili ukrepe, ki jim res ne morejo biti v čast, marveč samo v sramoto njim samim. (Odobrovanje.)

Mi imamo velike možnosti in ugodno perspektivo za sodelovanje s temi deželami. Te gospodarske možnosti so takšne, da bodo mnogo koristile enim in drugim. Mi lahko izvažamo k njim, oni pa k nam. Mi lahko izmenjavamo kulturne in druge vrednote. Skratka, ne glede na to, kaj kdo misli na Zahodu, gremo smelo korak za korakom v smeri normalizacije in upostavitve prijateljskih stikov z vsemi deželami na Vzhodu — prav tako pa, to povem še enkrat, se ne bomo niti za korak oddmaknili od naših prijateljskih stikov z zahodnimi deželami. Mi želimo dobre odnose z zahodnimi deželami in nobenega povoda, nobenega razloga ni, da bi se tam kdo bal, da bi lahko napravili križ in uničili vse, kar je bilo, da bi mi lahko potepali besede, ki smo

jih prej govorili in tisto pomoč, ki so nam jo nudili ter jim obrnili hrbet. To ne bi bilo v skladu z našimi zunanje političnimi koncepti, napisanimi na naši zastavi, predvsem z načelom koeksistence in sodelovanja z vsemi narodi, ki hočejo to na enakopravni podlagi.

Mi hočemo naše dobre odnose z ZDA, z Anglijo in z vsemi ostalimi deželami še okrepiti, ne pa, da bi jih zrahljali. Seveda mi ne moremo dovoliti, da bi se kdorkoli vmešaval v naše notranje zadeve. Mi to zmeraj pravimo, pa naj bo nekomu prav ali ne. Nas morajo razumeti in vzeti takšne, kakršni smo, razumeti morajo, da smo mi dežela, da smo ljudstvo, ki je odkritosrčno, ki je iskreno, ki ve, kaj hoče in ki noče z nikomer živeti v prepripi. (Tako je, navdušeno ploskanje.)

DARILA IN POZDRAVI

Ob zaključku govora, ko je množica vnovič vzvalovala v pozdravljanju in manifestiranju, so izpod tribune spustili v zrak jato globov, ki je ponesla na vse strani vest o veličastni proslavi v Karlovcu. Predsednik Tito je odzdravil množico, se poslovil od gostov na tribuni in odšel proti svojemu odprtemu avtomobilu. Tu se je odrazil zelo prisrčen prizor. K tovarišu Titu se je priril starček, oče narodnega heroja Vidovića, in vzhitno dejal: »To sem si želel, da te od blizu vidim in ti stisnem roko. Tovariš Tito se je s starim Vidovičem rokoval, potem še pomahal množici na pločniku in se počasi odpeljal.

Novi dokazi ljubezni in predanosti so čakali predsednika Tita v Domu JLA, kjer mu je delegacija predstavnikov lokalne oblasti, množičnih organizacij in podjetij izročila številne darove in pozdrave. Za vse to se je prav prisrčno zahvaljeval. Po svečanem kosilu pa je obiskal še dve podjetji, Jugoturbino in tekstilno tovarno Duga Resa. Tudi tu so ga kolektivno obdaruvali in ga toplo pozdravljali, ko se je poslovil od njih in tako končal svoj obisk na proslavi »hrvatskega dneva vstaje v Karlovcu.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

PRED SVETOVNIM PRVENSTVOM V KAJAK-SLALOMU NA DIVJH VODAH V TACNU

Obetajo se hude borbe

Skoraj vsi tekmovalci prispeli v Ljubljano — Čehi favoriti

Ljubljana, 27. jul. Pod pokroviteljstvom predsednika republike maršala Tita se bo čez dva dni začelo na Savi pri Tacnu IV. svetovno prvenstvo v kajak-slalomu na divjih vodah.

Ne le za Ljubljano, marveč tudi za vso mlado športno javnost je to velik dogodki, ki ga pričakujejo z veliko nestrpnostjo. Tekmovanja se bo

udeležilo 148 kajakašev in kanuistov iz 14 dežel. Večina tekmovalcev je iz Srbije in Ljubljano, danes in jutri pa bodo brzobas prispeli tudi ostali udeleženci tega prvenstva. Jutri bo prispel v Ljubljano tudi predsednik Mednarodne kanuistične organizacije (ICF) dr. Karl Poppel, ki bo 1. in 2. avgusta vodil kongres te organizacije v Ljubljani. Na njem bodo med drugim razpravljali tudi o pravilniku tekmovalstva na mirnih vodah.

Nedvomno je, da se bodo na Savinih brzicah pri Tacnu bili hudi boji zlasti za prva mesta. Konkurenca je izredno huda. Na tem prvenstvu sodelujejo tudi tekmovalci ČSR, Vzhodne Nemčije in Poljske, ki o njih moči dokaj malo vemo.

Valje temu pa moramo med glavne favorite v tekmovalstvu s kajakom priznati českega tekmovalca Skolika in Paro ter člena zahodnonemškega moštva Vogta in Holzbauerja. Slednjica se bo udeležil pridružitvi tudi švicar Dufek, ni pa izključeno, da bosta v borbo za najvišja mesta posegla tudi naša predstavnika Zadel in Svet, ki sta v dobri formi. Ni izključeno, da se bo razvilo eden izmed teh tekmovalcev uvrstil mnogo nižje, saj zaostajajo ena nepravilna kretnja z veslom.

Pri članicah je položaj vsaj navidez mnogo bolj jaseen, saj bo težko ogroziti dosedajšnjo svetovno prvakino Schwimmer.

Čoskoslovski, švicarski in francoski tekmovalci so favoriti v tekmovalstvu enosedešnih kanujev. Prav tako pa so tudi Čehi in Švicarji kandidati za prvo mesto v tekmovalstvu dvosedešnih kanujev. V tekmovalstvu mešanih dvojic in disciplin — kanujev je vse še dokaj nejasno in razvratitev negotova.

Nemara bomo lahko o upanju tekmovalcev povedali kaj določnejšega v petek po uradnem treningu, na katerem se bodo tekmovalci seznanili s progi; vendar bodo tudi te napovedi — na papirju.

Ne le proga, na kateri bo prvenstvo, marveč tudi tribune so pripravljene na začetek prvenstva. Ne bo nam treba dolgo čakati. Po slovesnem začetku prvenstva, ki bo v petek, se bo v soboto začelo tekmovalstvo, ki bo v nedeljo ob drugi vožnji doseglo vršek. Če bo vreme lepo, pričakujejo rekordni obisk 10.000 gledalcev, ki bodo lahko spremljali borbo od starta vse do cilja. Proga je označena in ozvočena.

D. D.

ODBOJKARJI AMSTERDAMA V LJUBLJANI

Gostje in domači razočarali

Od obeh mednarodnih tekem em, pričakovali več. Čeprav so bili v reprezentanci gostov nekateri državni reprezentanti, a kvaliteto igre nismo bili zadovoljni. Gostje so v polju igrali še kakor toliko, na mudi pa so popolnoma odgovorili. V glavnem so vse točke dobili na račun napak igralcev »Ljubljane«. Edino so navdušili a svojo borbenostjo in prizadevanjem vsakega posameznika.

Čeprav niso imeli Ljubljancem večerj svoj dan, so vendar gladko zmagali z rezultatom 3:0 (15:11, 15:2, 15:11).

Odbojkarice »Ljubljane« so sicer premagale svoje nasprotnice z rezultatom 3:1, vidi pa je, da niso v formi in da jim manjka treninga. Ta tekma je bila nekoliko zanimivejša kot prva igra članov.

IV. svetovno prvenstvo v kajak-slalomu Ljubljana-Tacno

PROGRAM:

Petek, 29. julija ob 13 v Ljubljani:

Parada moštev sodelujočih držav skozi mesto od doma TSS: Partizanska ulica, po Komenskega ulici, Tavčarjevi, Miklošičevi, prek Prešernovega trga, po Copovi ulici, Cankarjevi ulici do Narodnega doma v Ljubljani.

Sobota, 30. julija ob 9 v Tacnu:

Začetek tekmovalstva na slalom progi na Savi pri Tacnu. Razen opoldanskega odmora bo tekmovalstvo trajalo ves dan.

Nedelja, 31. julija ob 8 v Tacnu:

Nadodjevanje tekmovalstva — druga vožnja. — Razen opoldanskega odmora bo tekmovalstvo trajalo ves dan.

Nedelja, 31. julija ob 20 v Ljubljani:

Razglasitev rezultatov in zmagovalcev ter podelitev medalj pred Narodnim domom v Ljubljani.

Vstopnice so v predprodaji pri Turističnem uradu v Ljubljani, Miklošičeva cesta 17, po naslednjih cenah:

Za dijakke in vojaške 30 din.

Vsa stojišča po 50 din.

prostori na tribuni po 150 din.

V soboto in nedeljo bo okrepčen tramvajski promet od Ljubljane do Sentvidca, od tam pa do Tacna avtobusna zveza.

RAZGOVOR S TRENERJEM KEBROM

Zaman smo med znanimi obrazi iskali tudi skakalca Porento. Kratkotrajno intervju s članom komisije za skoke pri Plavalni zvezi Slovenije in trenerjem državne reprezentance v skokih, Kebrom, pa je vzporedno tudi na to temo poglavje priprav naše reprezentance.

Nameste uvoda nam je tovariš Keber pojasnil, da naši skakalci v inozemstvu zato niso dosegali takih uspehov, kot bi jih lahko, ker so vadili doma na težkih deskah in so na

prožnih v tujini niso znali. Zato je Dobrin napravil načrte za novo skakalno desko, ki bo po kvaliteti približno enaka inozemskim. Prvo tako poskusno desko so vzeli naši skakalci s seboj v Zagreb, da bi se že na zbirnem tekmovalstvu prilagodili novim pogojem. S tem se je razen trenerja Kobera strinjali tudi delegat Plavalne zveze Jugoslavije tov. Lambski, vrhovni sodnik tekmovalstva Veljko Bakš pa se je temu uprl. Tako naši tekmovalci niso vedeli, na kateri deski bodo skakali, razen tega pa so jim dovolili samo pol ure za »ogrevanje«. Že ti dogodki so ustvarili napeto vzdušje, katerega se so povedali še vodniki, ki so po kvaliteti približno enake inozemskim. Prvo tako poskusno desko so vzeli naši skakalci s seboj v Zagreb, da bi se že na zbirnem tekmovalstvu prilagodili novim pogojem. S tem se je razen trenerja Kobera strinjali tudi delegat Plavalne zveze Jugoslavije tov. Lambski, vrhovni sodnik tekmovalstva Veljko Bakš pa se je temu uprl. Tako naši tekmovalci niso vedeli, na kateri deski bodo skakali, razen tega pa so jim dovolili samo pol ure za »ogrevanje«. Že ti dogodki so ustvarili napeto vzdušje, katerega se so povedali še vodniki, ki so po kvaliteti približno enake inozemskim. Prvo tako poskusno desko so vzeli naši skakalci s seboj v Zagreb, da bi se že na zbirnem tekmovalstvu prilagodili novim pogojem. S tem se je razen trenerja Kobera strinjali tudi delegat Plavalne zveze Jugoslavije tov. Lambski, vrhovni sodnik tekmovalstva Veljko Bakš pa se je temu uprl. Tako naši tekmovalci niso vedeli, na kateri deski bodo skakali, razen tega pa so jim dovolili samo pol ure za »ogrevanje«. Že ti dogodki so ustvarili napeto vzdušje, katerega se so povedali še vodniki, ki so po kvaliteti približno enake inozemskim. Prvo tako poskusno desko so vzeli naši skakalci s seboj v Zagreb, da bi se že na zbirnem tekmovalstvu prilagodili novim pogojem. S tem se je razen trenerja Kobera strinjali tudi delegat Plavalne zveze Jugoslavije tov. Lambski, vrhovni sodnik tekmovalstva Veljko Bakš pa se je temu uprl. Tako naši tekmovalci niso vedeli, na kateri deski bodo skakali, razen tega pa so jim dovolili samo pol ure za »ogrevanje«. Že ti dogodki so ustvarili napeto vzdušje, katerega se so povedali še vodniki, ki so po kvaliteti približno enake inozemskim. Prvo tako poskusno desko so vzeli naši skakalci s seboj v Zagreb, da bi se že na zbirnem tekmovalstvu prilagodili novim pogojem. S tem se je razen trenerja Kobera strinjali tudi delegat Plavalne zveze Jugoslavije tov. Lambski, vrhovni sodnik tekmovalstva Veljko Bakš pa se je temu uprl. Tako naši tekmovalci niso vedeli, na kateri deski bodo skakali, razen tega pa so jim dovolili samo pol ure za »ogrevanje«. Že ti dogodki so ustvarili napeto vzdušje, katerega se so povedali še vodniki, ki so po kvaliteti približno enake inozemskim. Prvo tako poskusno desko so vzeli naši skakalci s seboj v Zagreb, da bi se že na zbirnem tekmovalstvu prilagodili novim pogojem. S tem se je razen trenerja Kobera strinjali tudi delegat Plavalne zveze Jugoslavije tov. Lambski, vrhovni sodnik tekmovalstva Veljko Bakš pa se je temu uprl. Tako naši tekmovalci niso vedeli, na kateri deski bodo skakali, razen tega pa so jim dovolili samo pol ure za »ogrevanje«. Že ti dogodki so ustvarili napeto vzdušje, katerega se so povedali še vodniki, ki so po kvaliteti približno enake inozemskim. Prvo tako poskusno desko so vzeli naši skakalci s seboj v Zagreb, da bi se že na zbirnem tekmovalstvu prilagodili novim pogojem. S tem se je razen trenerja Kobera strinjali tudi delegat Plavalne zveze Jugoslavije tov. Lambski, vrhovni sodnik tekmovalstva Veljko Bakš pa se je temu uprl. Tako naši tekmovalci niso vedeli, na kateri deski bodo skakali, razen tega pa so jim dovolili samo pol ure za »ogrevanje«. Že ti dogodki so ustvarili napeto vzdušje, katerega se so povedali še vodniki, ki so po kvaliteti približno enake inozemskim. Prvo tako poskusno desko so vzeli naši skakalci s seboj v Zagreb, da bi se že na zbirnem tekmovalstvu prilagodili novim pogojem. S tem se je razen trenerja Kobera strinjali tudi delegat Plavalne zveze Jugoslavije tov. Lambski, vrhovni sodnik tekmovalstva Veljko Bakš pa se je temu uprl. Tako naši tekmovalci niso vedeli, na kateri deski bodo skakali, razen tega pa so jim dovolili samo pol ure za »ogrevanje«. Že ti dogodki so ustvarili napeto vzdušje, katerega se so povedali še vodniki, ki so po kvaliteti približno enake inozemskim. Prvo tako poskusno desko so vzeli naši skakalci s seboj v Zagreb, da bi se že na zbirnem tekmovalstvu prilagodili novim pogojem. S tem se je razen trenerja Kobera strinjali tudi delegat Plavalne zveze Jugoslavije tov. Lambski, vrhovni sodnik tekmovalstva Veljko Bakš pa se je temu uprl. Tako naši tekmovalci niso vedeli, na kateri deski bodo skakali, razen tega pa so jim dovolili samo pol ure za »ogrevanje«. Že ti dogodki so ustvarili napeto vzdušje, katerega se so povedali še vodniki, ki so po kvaliteti približno enake inozemskim. Prvo tako poskusno desko so vzeli naši skakalci s seboj v Zagreb, da bi se že na zbirnem tekmovalstvu prilagodili novim pogojem. S tem se je razen trenerja Kobera strinjali tudi delegat Plavalne zveze Jugoslavije tov. Lambski, vrhovni sodnik tekmovalstva Veljko Bakš pa se je temu uprl. Tako naši tekmovalci niso vedeli, na kateri deski bodo skakali, razen tega pa so jim dovolili samo pol ure za »ogrevanje«. Že ti dogodki so ustvarili napeto vzdušje, katerega se so povedali še vodniki, ki so po kvaliteti približno enake inozemskim. Prvo tako poskusno desko so vzeli naši skakalci s seboj v Zagreb, da bi se že na zbirnem tekmovalstvu prilagodili novim pogojem. S tem se je razen trenerja Kobera strinjali tudi delegat Plavalne zveze Jugoslavije tov. Lambski, vrhovni sodnik tekmovalstva Veljko Bakš pa se je temu uprl. Tako naši tekmovalci niso vedeli, na kateri deski bodo skakali, razen tega pa so jim dovolili samo pol ure za »ogrevanje«. Že ti dogodki so ustvarili napeto vzdušje, katerega se so povedali še vodniki, ki so po kvaliteti približno enake inozemskim. Prvo tako poskusno desko so vzeli naši skakalci s seboj v Zagreb, da bi se že na zbirnem tekmovalstvu prilagodili novim pogojem. S tem se je razen trenerja Kobera strinjali tudi delegat Plavalne zveze Jugoslavije tov. Lambski, vrhovni sodnik tekmovalstva Veljko Bakš pa se je temu uprl. Tako naši tekmovalci niso vedeli, na kateri deski bodo skakali, razen tega pa so jim dovolili samo pol ure za »ogrevanje«. Že ti dogodki so ustvarili napeto vzdušje, katerega se so povedali še vodniki, ki so po kvaliteti približno enake inozemskim. Prvo tako poskusno desko so vzeli naši skakalci s seboj v Zagreb, da bi se že na zbirnem tekmovalstvu prilagodili novim pogojem. S tem se je razen trenerja Kobera strinjali tudi delegat Plavalne zveze Jugoslavije tov. Lambski, vrhovni sodnik tekmovalstva Veljko Bakš pa se je temu uprl. Tako naši tekmovalci niso vedeli, na kateri deski bodo skakali, razen tega pa so jim dovolili samo pol ure za »ogrevanje«. Že ti dogodki so ustvarili napeto vzdušje, katerega se so povedali še vodniki, ki so po kvaliteti približno enake inozemskim. Prvo tako poskusno desko so vzeli naši skakalci s seboj v Zagreb, da bi se že na zbirnem tekmovalstvu prilagodili novim pogojem. S tem se je razen trenerja Kobera strinjali tudi delegat Plavalne zveze Jugoslavije tov. Lambski, vrhovni sodnik tekmovalstva Veljko Bakš pa se je temu uprl. Tako naši tekmovalci niso vedeli, na kateri deski bodo skakali, razen tega pa so jim dovolili samo pol ure za »ogrevanje«. Že ti dogodki so ustvarili napeto vzdušje, katerega se so povedali še vodniki, ki so po kvaliteti približno enake inozemskim. Prvo tako poskusno desko so vzeli naši skakalci s seboj v Zagreb, da bi se že na zbirnem tekmovalstvu prilagodili novim pogojem. S tem se je razen trenerja Kobera strinjali tudi delegat Plavalne zveze Jugoslavije tov. Lambski, vrhovni sodnik tekmovalstva Veljko Bakš pa se je temu uprl. Tako naši tekmovalci niso vedeli, na kateri deski bodo skakali, razen tega pa so jim dovolili samo pol ure za »ogrevanje«. Že ti dogodki so ustvarili napeto vzdušje, katerega se so povedali še vodniki, ki so po kvaliteti približno enake inozemskim. Prvo tako poskusno desko so vzeli naši skakalci s seboj v Zagreb, da bi se že na zbirnem tekmovalstvu prilagodili novim pogojem. S tem se je razen trenerja Kobera strinjali tudi delegat Plavalne zveze Jugoslavije tov. Lambski, vrhovni sodnik tekmovalstva Veljko Bakš pa se je temu uprl. Tako naši tekmovalci niso vedeli, na kateri deski bodo skakali, razen tega pa so jim dovolili samo pol ure za »ogrevanje«. Že

CARLO GOLDONI: LAŽNIK — ZAKLJUČNA PREDSTAVA NA PROSTEM

le v Benetkah, Edinbourghu in
Sao Paulu 7 kratkih in dolgih
filmov.

bodo prikazali film »Trenutki odločitve«.

Napake pri tako obširnem delu se skorajda nujne, ne smejo pa biti take pogoste, da jih je mogoče ugotoviti že pri površnem prelistavanju. V take primeru začne človek upravičeno sumiti, da je napak mnogo, s čimer veselo od neke mere uplahne veselje nad takim delom, kot je Priročnik leksikon. Mislim, da bi bil moral urednik, od bor pritegniti k delu še več sodelavcev in poostriži kontrolo nad zbiranjem gradivom.

JOZE SIFRER

Nove stevilke
revij

LJUDSKA UPRAVA, Mesecnik
Izdala Sekretarijat za zakonodajo in
vrednaga sveta Ljudske skupščine LRS
Letnik VIII (1955), št. 5-6, Vsebinska
O tarifni politiki (Rado Miklić)
Splošni zakon o vodstvu šol (dr. Pe-
ter Kobe); Finansiranje socialnega
zavarovanja (dr. Bojan Spicar); Dru-
bena pomoč za zidavo stanovanj (To-
ne Klementič); Invalidsko varstvo
poldrugo leto po decentralizaciji (Dra-
go Gerniš); Povračilo škode po sa-
stavljeni o lovu (dr. Janko Lavrič);
vpliv na zdravljenje v naravnih zdr-
aviščih.

nam zavarovanju (dr. L. S.); Nov
zdravstveni zakon (S. P.); Iz praks
Vrhovnega sodišča v upravnih spo
rih; Vprašanja in odgovori; Program
izpitnega gradiva.
naga, lista IES.
— Založba "Urad
Odgovornih dr.

LOVEC. Glasilo republiške Lov

sko zveze Slovenije. Letnik XXXVII
št. 4-5 (julij-avgust 1955). Urednik
Cene Kranjc. Iz vsebine: Prva jugo-
slovsanska lovska in ribiška razstava
v Ljubljani od 14. do 24. maja 1955 -
Lovski-ribiška razstava v luči našega
ga gospodarstva; Za »Zlatoroga«
zbranih prvih 5 milijonov; Napravi

mo v razvoju našega lovstva še ko-
rak h kulturni stopnji. O obveljavanju
in poglinitih srtjaji: Divji prašiči n
Tolminskem; K slanku »Divji prašiči
na Gorenjskem«; Velika ubarica; Pra-
vilnik za opravljanje lovskega izpi-
ta; Odločba o odškodnini za škodo
na divljaci; Odredba o odrejanju po-

gonov na volkove in divje prašiče.
Naši jubilarci: III. republiška razstava poev 14. in 15. maja 1955: Lorenc v slovo; Oprtnik; Razno zanimivo gradivo in številne fotografije.

— KRAJUJEVAC
2 — Telefon 24-68

prakso ali višji industrijski tehnološkega oddelka

kega oddelka
z 10-letno prakso
ti tok
ustriji, za delo v laboratoriju in
ega oddelka

5-letno prakso

z 10-letno prakso

a organizacijo delovnega

5-letno prakso

5-letno prakso

čavničarji, orodjarji z 10-letno
odboj s 3-letno prakso v tej dolžnosti
ku ali sporazumu. Nastop službe
nudbe z opisom dosedanjega dela
avgusta 1965 na naslov: »RADIO
poštni predal 2.

1545

LEONAŠIM MLADIM BRALCEM

OBRAČUN V GOZDU

»Fantje, Farkaž gre!«
Gruča otrok se je ustavila. Nekateri so nameravali pobegniti v gozd, drugi so se omahovaje razgledovali. Vsem je veselje zginilo z obrazov.

Za živo mejo ob njivi se je poganjal proti njim majhen deček. V precejšnji razdalji mu je sledilo nekaj psov, ki so drug za drugim zaostajali in prenehali lajati. Spuščal je takšne glasove, brnel z ustnicami tako strašno, mlatil s palico po grmovju s tako silo, kakor da bi se bližal tuleči vihar. Potlej pa je obstal. Samo šop las, ki mu je molel na vrhu iz raztrganega klobuka, mu je še nepomirljivo vihral. Ko je zagledal otroke, se mu je zasvetila na ciganskem obrazu tolikšna zaničljivost, kakor da bi pripeljal mogočno vojsko pred slabotno sovražno taborišče.

»Kam?«
Spregovoril je trdo. Njegov glas ni obetal nič dobrega. Krenil je z glavo proti fantom, ki so še zmerom stali na mestu in se spogledovali. Poprijemal je debelo leskovo palico in se pripravljaj, da se bo pognal naprej. Bil je hud pretepač. Strah in trepet šolarjev tja do četrtega razreda. Navadno je čepel doma na pragu in kakor pajek čakal na žrivo. Ko je prišel po cesti kak deček, ga je nagnal v beg. Otroci so se njegove bajte ogibali v velikem loku. Le tisti, ki ga je spremljal pes, si je upal po cesti. Toda tudi malokateri pes je vzdržal Farkaževo divjost.

»Ste mutasti, ali kaj?«
Glas se mu je znižal in mu vtrepetal. Drobna glava se mu gnezdu začivkalo, je kak deček splesal na vrh.

Farkaž je sedel pod drevesom in mirno strmel v vrh. Ko se je popeljala ob debelu mlada vrana, je segel po nji ter si jo vtaknil za srajco. Dečki so domeli, da bodo sadovi današnje ga lova njegovi.

»Pa ti?« Ne bi pogledal v kakšno gnezdo? Vsi so uprli oči vanj, težko skrivajoč nevoljo.

Zadaj sta dva dečka stisnila glavi in vetji je zasepetal: »Danes mu moramo pokazati.« Manjši je samo prikimal. Odskočila sta in začela voditi skupino.

Tu pa tam so se ustavili. Gledali so v vrhove smrek, tolkli po debelih in kričali. Ako je kje v pod vrhom. Dolgo so tolkli po debelu, preden se je oglasilo živkanje.

»Tu pa jih je polno gnezdo!« je nekdo kričnil obědujoče. Dečki so sedli, samo Farkaž je stal med njimi.

»Do tega gnezda ne more prilezati nihče,« se je oglasil vod-

da bi si obvaroval oči. Hitel je, kolikor je mogel. Kri se mu je cedila po obrazu, raztrgani uhelja ga je pekli; po hrbtu je čutil rane, ki so mu jih živali prizadejale s kremplji.

Ko je pridrčal na zemljo, se je najprej povaljal v mahu, potlej pa se je zgrabil za glavo in na ves glas zatulil. Po dečkih se ni niti ozrl. Puštil je svojo palico in vrane ter jo ucvrl proti domu.

Kragulji so mu sledili visoko nad gozdom, le eden se je previdno spustil v gnezdo.

Dečki so nasadili Farkažev klobuk na njegovo palico in ju nosili s seboj ves dan. Strah pred njim je bil premagan.

Ignac Koprivec

Peter se je zajokal

Peter ima deset mesecev. Malokdaj joče, vedno je vesel. Toda nekega popoldne je vzela mama malega Petra v naročje. Na krožniku je zdrobila česnjeve kolače, pa mu ga je dajala kosček za kosčkom.

Peter ima rad kolače. S štirimi zobki je grizel kosčke in jih požiral kakor kak velik.

Iznemada pa je zajokal.

Mama se je prestrašila. Morda je pogoltnil kak večji kos? Toda kmalu se je pomirila. Za materjo je stalo na zidu veliko ogledalo, v katerem je bilo videti, kako se Peter sladka. Peter je mislil, da daje mama slaščico nekemu drugemu. Tega pa ni maral, ker je bil požrešen.

Glejte, zato je zajokal...

Hrvoje Basić

Breda pogumno plava

Boj v vodi

je nagnila naprej. Mišice po vsem telesu so se mu napenjale. Palica mu je zapela v rokah, ko jo je zavrtel pred seboj v velikih lokih.

Med dečki se je oglasilo vznemirjenje:

»Po vrane nameravamo.«

Bilo je, kakor da bi ta trenutek otrpnil celo nemirni šop na Farkaževem temenu.

»Po vrane?« Hlastnil je popustljivo, telo se mu je na mah otreslo bojevitosti. Vrgel si je palico na ramo ter se začel bližati gruč. Hodil je kakor petelin, visoko dvigajoč noge. Spredaj, zadaj, povsod so visele z njega krpe, izpod njih pa se je bleščala zagorela koža. Bil je zdrav, ves mišičast, kakor da bi bil zgrajen iz jekla. Mrki obraz se mu je za spoznanje razvedril. Nezaupljivo je vlekel pogled po dečkih ter opazoval premikanje njihovih rok. Nekaj korakov pred njimi se je ustavil. S trdim pogledom je premeril drugega za drugim in dejal grozeče:

»Z vami pojdem. Toda če me mislite nalagati, že veste, kaj vas čaka.«

Trdo je stisnil palico k sebi ter se jim pridružil.

Spustili so se v gozd. Toplota majskega dne je pahljala debelo bukovo z drgetajočim listjem.

Farkaž je hodil po prstih. Tiščal je ustnice in šel prihuljeno. Obraz je imel napet, toda nekako blag, pričakujoč.

Kako uganete številko?

Recite enemu izmed vaših prijateljev ali prijateljici, naj si zamisli neko število. Nato naj to število pomnoži s tri in rezultatu doda eno. Število, ki ga je dobil sedaj, naj spet pomnoži s tri, rezultat naj pa prišteje prvotno zamisljeno število. Potem ga vprašajte za dobljeno vsoto. Od tega števila odštejte tri in rezultat razdelite z 10. Tako boste dobili številko, ki si jo je vaš prijatelj zamislil.

»Kamor ne pride nihče drug, tja pojdem.«

Začel se je bahati, kak plezalec je. Drobni kepi lic sta se mu zasmehljivo pačili. Vse to, kar so napravili danes dečki, zanj ni pomenilo nič.

Ze so bili izpraznili nekaj gnezd. Spremljal jih je obupni krič osirotelih vran. Petje v gozdu je utihnilo. Splasene ptice so krožile daleč pod nebom. Ustavili so se v gosti seneci visokih boj. Na najvišji in najdebelejši je temnelo veliko gnezdo prav

»Kamor ne pride nihče drug, tja pojdem.«

Začel se je bahati, kak plezalec je. Drobni kepi lic sta se mu zasmehljivo pačili. Vse to, kar so napravili danes dečki, zanj ni pomenilo nič.

Ze so bili izpraznili nekaj gnezd. Spremljal jih je obupni krič osirotelih vran. Petje v gozdu je utihnilo. Splasene ptice so krožile daleč pod nebom. Ustavili so se v gosti seneci visokih boj. Na najvišji in najdebelejši je temnelo veliko gnezdo prav

»Kamor ne pride nihče drug, tja pojdem.«

Začel se je bahati, kak plezalec je. Drobni kepi lic sta se mu zasmehljivo pačili. Vse to, kar so napravili danes dečki, zanj ni pomenilo nič.

Ze so bili izpraznili nekaj gnezd. Spremljal jih je obupni krič osirotelih vran. Petje v gozdu je utihnilo. Splasene ptice so krožile daleč pod nebom. Ustavili so se v gosti seneci visokih boj. Na najvišji in najdebelejši je temnelo veliko gnezdo prav

»Kamor ne pride nihče drug, tja pojdem.«

Začel se je bahati, kak plezalec je. Drobni kepi lic sta se mu zasmehljivo pačili. Vse to, kar so napravili danes dečki, zanj ni pomenilo nič.

Ze so bili izpraznili nekaj gnezd. Spremljal jih je obupni krič osirotelih vran. Petje v gozdu je utihnilo. Splasene ptice so krožile daleč pod nebom. Ustavili so se v gosti seneci visokih boj. Na najvišji in najdebelejši je temnelo veliko gnezdo prav

»Kamor ne pride nihče drug, tja pojdem.«

Začel se je bahati, kak plezalec je. Drobni kepi lic sta se mu zasmehljivo pačili. Vse to, kar so napravili danes dečki, zanj ni pomenilo nič.

Ze so bili izpraznili nekaj gnezd. Spremljal jih je obupni krič osirotelih vran. Petje v gozdu je utihnilo. Splasene ptice so krožile daleč pod nebom. Ustavili so se v gosti seneci visokih boj. Na najvišji in najdebelejši je temnelo veliko gnezdo prav

»Kamor ne pride nihče drug, tja pojdem.«

Začel se je bahati, kak plezalec je. Drobni kepi lic sta se mu zasmehljivo pačili. Vse to, kar so napravili danes dečki, zanj ni pomenilo nič.

Ze so bili izpraznili nekaj gnezd. Spremljal jih je obupni krič osirotelih vran. Petje v gozdu je utihnilo. Splasene ptice so krožile daleč pod nebom. Ustavili so se v gosti seneci visokih boj. Na najvišji in najdebelejši je temnelo veliko gnezdo prav

»Kamor ne pride nihče drug, tja pojdem.«

Začel se je bahati, kak plezalec je. Drobni kepi lic sta se mu zasmehljivo pačili. Vse to, kar so napravili danes dečki, zanj ni pomenilo nič.

Ze so bili izpraznili nekaj gnezd. Spremljal jih je obupni krič osirotelih vran. Petje v gozdu je utihnilo. Splasene ptice so krožile daleč pod nebom. Ustavili so se v gosti seneci visokih boj. Na najvišji in najdebelejši je temnelo veliko gnezdo prav

»Kamor ne pride nihče drug, tja pojdem.«

Začel se je bahati, kak plezalec je. Drobni kepi lic sta se mu zasmehljivo pačili. Vse to, kar so napravili danes dečki, zanj ni pomenilo nič.

Ze so bili izpraznili nekaj gnezd. Spremljal jih je obupni krič osirotelih vran. Petje v gozdu je utihnilo. Splasene ptice so krožile daleč pod nebom. Ustavili so se v gosti seneci visokih boj. Na najvišji in najdebelejši je temnelo veliko gnezdo prav

»Kamor ne pride nihče drug, tja pojdem.«

Začel se je bahati, kak plezalec je. Drobni kepi lic sta se mu zasmehljivo pačili. Vse to, kar so napravili danes dečki, zanj ni pomenilo nič.

Ze so bili izpraznili nekaj gnezd. Spremljal jih je obupni krič osirotelih vran. Petje v gozdu je utihnilo. Splasene ptice so krožile daleč pod nebom. Ustavili so se v gosti seneci visokih boj. Na najvišji in najdebelejši je temnelo veliko gnezdo prav

»Kamor ne pride nihče drug, tja pojdem.«

Začel se je bahati, kak plezalec je. Drobni kepi lic sta se mu zasmehljivo pačili. Vse to, kar so napravili danes dečki, zanj ni pomenilo nič.

Ze so bili izpraznili nekaj gnezd. Spremljal jih je obupni krič osirotelih vran. Petje v gozdu je utihnilo. Splasene ptice so krožile daleč pod nebom. Ustavili so se v gosti seneci visokih boj. Na najvišji in najdebelejši je temnelo veliko gnezdo prav

»Kamor ne pride nihče drug, tja pojdem.«

Začel se je bahati, kak plezalec je. Drobni kepi lic sta se mu zasmehljivo pačili. Vse to, kar so napravili danes dečki, zanj ni pomenilo nič.

Ze so bili izpraznili nekaj gnezd. Spremljal jih je obupni krič osirotelih vran. Petje v gozdu je utihnilo. Splasene ptice so krožile daleč pod nebom. Ustavili so se v gosti seneci visokih boj. Na najvišji in najdebelejši je temnelo veliko gnezdo prav

»Kamor ne pride nihče drug, tja pojdem.«

Začel se je bahati, kak plezalec je. Drobni kepi lic sta se mu zasmehljivo pačili. Vse to, kar so napravili danes dečki, zanj ni pomenilo nič.

Ze so bili izpraznili nekaj gnezd. Spremljal jih je obupni krič osirotelih vran. Petje v gozdu je utihnilo. Splasene ptice so krožile daleč pod nebom. Ustavili so se v gosti seneci visokih boj. Na najvišji in najdebelejši je temnelo veliko gnezdo prav

»Kamor ne pride nihče drug, tja pojdem.«

Začel se je bahati, kak plezalec je. Drobni kepi lic sta se mu zasmehljivo pačili. Vse to, kar so napravili danes dečki, zanj ni pomenilo nič.

Ze so bili izpraznili nekaj gnezd. Spremljal jih je obupni krič osirotelih vran. Petje v gozdu je utihnilo. Splasene ptice so krožile daleč pod nebom. Ustavili so se v gosti seneci visokih boj. Na najvišji in najdebelejši je temnelo veliko gnezdo prav

»Kamor ne pride nihče drug, tja pojdem.«

Začel se je bahati, kak plezalec je. Drobni kepi lic sta se mu zasmehljivo pačili. Vse to, kar so napravili danes dečki, zanj ni pomenilo nič.

Ze so bili izpraznili nekaj gnezd. Spremljal jih je obupni krič osirotelih vran. Petje v gozdu je utihnilo. Splasene ptice so krožile daleč pod nebom. Ustavili so se v gosti seneci visokih boj. Na najvišji in najdebelejši je temnelo veliko gnezdo prav

»Kamor ne pride nihče drug, tja pojdem.«

Začel se je bahati, kak plezalec je. Drobni kepi lic sta se mu zasmehljivo pačili. Vse to, kar so napravili danes dečki, zanj ni pomenilo nič.

Ze so bili izpraznili nekaj gnezd. Spremljal jih je obupni krič osirotelih vran. Petje v gozdu je utihnilo. Splasene ptice so krožile daleč pod nebom. Ustavili so se v gosti seneci visokih boj. Na najvišji in najdebelejši je temnelo veliko gnezdo prav

Lovca je nastavljal dve pasti. V eno se je ujel orel, v drugo pa lisica. Pa sta se takole pogovarjali:

Boš vstala?

»Kaj misliš zdaj, orel?« povpraša lisica.

»Sto misli je v meni, lisica. Kaj pa ti misliš?«

»Samo eno, orel.«

Cez nekaj časa spet vpraša lisica:

»Kaj misliš, orel?«

»Tisoč misli je v meni. Kaj pa ti, lisica?«

»V meni je samo ena misel, orel.«

Tedaj je prišel lovec, da bi pogledal, če se je kaj ujelo v njegove pasti. S sabo je nosil novo vabo za pasti in palico. Lisica se je brž stegnila, ko da je mrtva, šil, bi tudi ti ostal živ in bi le-orel se je pa trgal v pasti, vresčal, udarjal s krili in kljunom.

Lovca je ubil orla, ko pa je prišel do lisice, tako lepo zlek-njene, je dejal: »Uboga lisica, mrtva je!«

Potegnil jo je iz pasti, sedel pod drevo, da bi se spočil, lisico in orla pa je položil poleg sebe. Naslonil se je ob drevo in se zagledal v gozd. Lisica je pa mežikala, pogledovala, kaj lovec dela; potem se je prihuljeno dvignila in zbežala.

Lovca se je obrnil, toda lisica je že bila v gozdu. Vesela, da je tako lepo prevarala lovca, je dejala:

»Ej, dragi orel, če bi ti imel samo eno misel, kako se boš rešil, bi tudi ti ostal živ in bi le-orel nad planinami.«

(Srbeska narodna)

DVE PASTI

PALAČINKE

Popoldne bi morali priti k Nikoli gostje, zato je babica za vsakega pustila po eno palačinko. Toda Nikoli je bilo premalo tistih palačink, ki jih je pojedel

pri kosilu. Ko je babica legla, da bi se odpočila, se je splazil v shrambo in pojedel še dve.

Ko so prišli Nikolovi prijatelji, je babica šla, da bi jih pogostila. Toda opazila je, da manjkata dve palačinki. Tedaj je poklicala Nikolo v kuhinjo in ga povprašala:

»Si ti pojedel palačinke, medtem ko sem jaz spala?«

Nikola je sicer malo vtrepetal, toda odgovoril je:

»Nisem, babica, jaz nisem!«

Babica pa je vedela, da tega ni storil nihče drugi, in je dejala:

»Daj, daj, da ti pogledam v oči. Jaz po očeh takoj spoznam, če mi kdo laže.«

Toda Nikola je brž pogledal v stran.

»Glej, glej, če skrivaš oči, pomeni, da si to storil ti.« je tedaj rekla babica, Nikola pa je zajokal.

N. Nikolić

RIBIČ LIPE
Bučmanu ime je Lipe. Ribič je, nad vse veščak. Pa bolj ribič je ko Lipe, ker nihče mu ni enak...

Palica mu — kol je silen, nanj pripne debelo vrvi, trnek je — žebelj upognjen, ki se ulovi nanj postrvi.

Vaba je zelena trava — kam zdaj Lipe ribič gre? V ribnik? V potok? Ne, kar v mlako, — v mlaki je dovolj vodé...

Ribič Lipe pa le Lipe bolj kot ribič je — veščak: ko mu trnek švigne iz mlake, z njega se glasi: Kvak-kvak!...

Daniilo Gorinšek

GRILKONJER Z RIBIČEM

Dušan Radović:
LEV

Živel je nekoč neki lev... Kakšen lev? Strašen lev, krvoloč, divji lev!

Strašno, strašno! Kar po treh nogah je hodil, in z očmi kar tremi gledal, na ušesa tri poslušal...

Strašno, strašno! Ne sprašujte, kaj je žrl. Žrl je, kar je uzrl — cel tramvaj in oblaka zalogaj!

Strašno, strašno! Zlobno gledal, žrelo odpiral, svojih žrtev ni izbiral!

Strašno, strašno! Dokler Mirko ga z radirko neko jutro ni zradiral.

Strašno, strašno! (Prevedel Ivan Minatti)

DOMOVINA
Sonce sije, zlate curke lije na dehteči grm, na bele hiše, razcvetena vesna je zelena — česa zdaj srce si naj želi še?

DANILO GORINSEK.

Starec Gregor vrača v domovino z bolnim srcem se, ki trudno bije: »V domovini vsaj želim umreti, pa čeprav v njej mrzla ploha lije!«

MLADec Gregor z doma se odpravlja, tuji svet izvabi ga bahato: »V domovini nočem več živeti, pa čeprav v njej sije sonce zlato!«

A tujina je varljivka zvita — kdor jo ceni zdaj, nekoč jo kolne, pogrđar mu lesen za postelj nudi, ni ležišča tam iz mehke volne.

UGANKI
Pesem spremlja partizane z zadnjega pohoda: glej, čez zemljo zasijala zlata je ...

PREDEN ZENE ROK NA PASO, ZAJTRKUJE MLECNO — — (OSVY)

UGANKI

Skrivalnica

Poiščite tri miši!

DNEVNE NOVICE

»FLEX« je nenadomestljivo sredstvo za čiščenje vseh vrst mastnih madežev. Zahtevajte v svoji trgovini »FLEX«.

Gospodinja ne pozabi!

ČISTILNI PRAŠEK VERA

za čiščenje se rabi.

Vsaki kopeči nog žlico »JELA« soli. »JELA« sol desinficira, krepi živce, osvaja in preprečuje neprijeten duh po potenju.

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za četrtek, 28. julija
Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 12.30, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00.
5.00—6.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored) - vmes ob 6.30 Pregled tiska - 6.35 V pesni in plesu po Jugoslaviji - 7.10 Zabavna glasba, vmes reklame - 7.30 Gospodinjski nasveti - 7.40—8.00 Vedre melodije - 12.00 Operetne melodije - 12.45 Zabavna glasba, vmes reklame - 13.00 Kmetijski nasveti: Ing. Rado Sturm: O razliki med peronosporo in oidijem; Milko Oblak: O gojenju vrtnih malin - 13.10 Spored simfonije glasbe - 14.30 Modni kotiček - 14.40 Slovenske narodne v priredbi Danila Bucarja in C. Preglja poje vokalni kvintet »Anton Nefta« iz Maribora - 15.15 Zeleni ste - poslušajte! - 16.00 Utrinki iz literature: Stephen Vincent Benet: Povest Angele Poe - I. del - 16.20 Koncert po željah - 17.15 Plesna glasba, vmes reklame - 18.00 Domače aktualnosti: Rado Miklič: Nov plačilni sistem v praksi - 18.10 Iz ustvarjanja slovenskih skladateljev - 18.50

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Francoski film

»Karneval«

Tednik: Filmske novosti št. 30. — Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Fernandel. — Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »KOMUNA«

Angleški film

»Preganjan do smrti«

Tednik: Predstavi ob 18 in 20. — V glavni vlogi Kieron Moore in Elisabeth Sellars. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »TRIGLAV«

Italijanski film

Nehvaležno srce

Predstavi ob 18 in 20. — Prodaja vstopnic od 17 dalje.

KINO »VIČE«: Ameriški barvni film: »Pogumen kot Lassie«. Tednik: — Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Lassie in Elisabeth Taylor.

KINO »SLOGA«: Amer. film: »Rdeča reka«. Brez tednika. Predstavi ob 18 in 20.15. Ob 10. matineja istega filma. V glavni vlogi Montgomery Clift.

KINO »SOČA«: Ameriški barvni film: »Pogumen kot Lassie«. Tednik: — Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Elisabeth Taylor in Lassie.

Prodaja vstopnic v vseh treh kinematografih samo od 15 dalje (zaradi letne sezone), za matinejo pa od 9 dalje.

LETNI KINO »BEZIGRAD«: Angleški film: »Preganjan do smrti«. Tednik: — Predstava ob 20.30. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

KINO »LITOSTROJ«: Ameriški film: »Usoda neke ljubezne«. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave. Dames zadnjice.

JESENICE: »RADIO«: Jugoslov. film: »Mili ljudi na otoku«. Predstavi ob 18 in 20.

CELJE: »UNION«: Francoski film: »Sužnji«. Predstavi ob 18 in 20.

»DOM«: Italijanski film: »Na robu

KINO »ŠIŠKA«

Francoski film

»Gospod Ripois«

V glavni vlogi Gerard Philipe. — Režija: Rene Clement. Predstave ob 16, 18 in 20. — Prodaja vstopnic od 14. ure dalje.

DROBNI OGLASI

STANOVANJE, komfortno, pod enim ključem, menjam za Reko ali Sušak. Budija, Maribor, Ulica heroja Srdarja 21-III. M-409

Prodaja vstopnic od 15 dalje.

TOVARNA
UPOGNJENEGA POHIŠTVA

Stool
KAMNIK

čestita ob svojem občinskem prazniku in obletnici vstaje slovenskega naroda vsem delovnim množicam naše širne domovine

Ustvarjamo nove modele socialnega pohištva in posredujemo tehnično civilizacijo v umetniški formi. S tem skrbimo za naše delovne ljudi in osvajamo tuja tržišča z našimi priznanimi izdelki!

VESTI IZ MARIBORA

Na razstavnem prostoru XII. mariborskega tedna bo poslovala ekspozitura pošte Maribor 1 in bo žigosala od 30. julija do 7. avgusta vsa tam oddana pisma, razglednice in dopisnice z razstavnim žigom

DEŽURNA LEKARNA

Četrtek, dne 28. julija 1955: lekarna »Tabore«, Trg revolucije 3.
Petek, dne 29. julija 1955: lekarna »Melje«, Meljska cesta 2.

KINO

PARTIZAN: Italijanski film: »Pesem mladosti«. Tednik.
UDARNIK: Angleški film: »Zgodba iz Berlina«. Tednik.

LETNI KINO SOLA: Angleški film: »Zgodba iz Berlina«. Tednik.

Zalostni sporočamo, da je umrla naša draga in ljubljena

Ana Škrk

vdova Peršolja roj. Vever

Pogreb je bil v sredo, dne 27. julija 1955 ob 5 popoldne v Goričah pri Golniku.

Mož Stanko, hčerki Ivica in Olga ter ostali sorodniki

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR POSTOJNA, UPRAVA ZA GOZDARSTVO, sporoča žalostno vest, da je preminil njen uslužbenec

MILAN PURKAT

okrajni logar

Marljivega in dobrega tovariša bomo hudo pogrešali. Njegov prerani grob pa nam je prizadel veliko izgubo. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Profliperonosporna služba

Poročilo za dne 27. julija 1955

V primerjavi s prejšnjim dnevom se je ozračje včeraj močno ohladilo. Srednja dnevna temperatura se je včeraj gibala med 15 in 17 stopinj Celzija, na Primorskem pa med 17 in 19 stopinj. Deževalo je po vsej Sloveniji, večje množine padavin so zabeležili v jugozahodnem delu Slovenije, kjer je padlo do 35 mm dežja.

Napoved: Svetujemo vsem vinogradnikom, katere je pri škropljenju oviralo slabo vreme, da pohitijo in čim prej končajo četrto škropljenje. Uprava hidrometeorološke službe in Kmetijski inštitut

Splošno gradbeno podjetje

»7 JULI« - BEOGRAD

SAJMIŠTE — Telefon 24-605

razpisuje natečaj za

šefa projektivnega biroja podjetja

Pogoji: Arhitekt z daljšo prakso, ki ima vse pogoje, predvidene z Uredbo o projektiranju.

Nastop službe takoj ali po sporazumu.

Podjetje potrebuje prav tako

dva starejša gradbena tehnika za dela v Beogradu

Ponudbe z opisom dosedanjega dela in prakse sprejemamo na gornji naslov do vključno 10. avgusta 1955. Plača po tarifnem pravilniku.

1575

215

Vzela je s posteljne mizice majhno popotno uro, jo stresla, si jo nastavila na uho in opazovala nagli, tiktakajoči kazalec. Deset minut pred polnočjo. Kako hitro teče čas. Morala sem biti nezavestna. Vsa iz sebe, Bila sem vsa iz sebe. Smešno, kako zadene govorica žebelj na glavo. Kateri žebelj? Neumnost. Bila sem vsa iz sebe, zdaj sem spet prisebna. Casa imam še šestintrideset ur, to je zelo dolgo. Vsa zgodba s Frankom je trajala samo dvaindeset ur, od začetka do konca. Tiho, saj še ni konec. Ni konca. — V šestintridesetih urah se lahko marsikaj zgodi. Osredotočiti se. Razmišljati. Strategija, to je tisto.

Pozvonila je in prišla je Clarksonova z rahlim očitkom uslužbenke, ki ni prišla pravočasno v posteljo, na svojem skrušenem obrazu.

»Clarkson, obžalujem,« je rekla Helen takoj. »Rada bi imela bel platnen kostum, bluzo in panamski klobuk z zelenim trakom. Potem pa lahko greste spat.«

»Ali gre gospa Russellova še z doma? Ali bo še potrebovala avto?«

»Ne, če pojdem kam, najamem taksi. Ali je Potter še pokonci? Gospod Russell se ni vrnil, kaj?«

»Mislim, da ne,« je odgovorila Clarksonova s stisnjenimi kotički ust. »Ali naj pokličem Pottera?«

»Ja, kar pokličite ga, prosim, če ne boste imeli s tem prevelikih težav. Lahko noč, Clarksonova.«

Cez nekaj časa je nekdo potrkal in vstopil je Potter. »Gospa Russellova je poslala pome?« je vprašal pozorno.

»Ali slutite, kam je šel gospod Russell?« je vprašala Helen. Potter se je samo nasmehnil spričo te domneve. »In ne veste, kdaj bi se utegnili vrniti?« je nadaljevala. Potter je dvignil ramena do ušes in jih z velikim poudarkom spet povsili.

»Saj je tudi vseeno,« je rekla Helen. »Če se vrne, ga pustite spati, razumete, Potter, dokler se mu bo hotelo, čeprav bi spal ves dan. Jutri bom zelo zaposlena. Povejte, prosim, gospodu Russellu, da mu ni treba skrbeti zame.« Pomislila je neodločno in pomirljivo pripomnila: »Kupiti moram poslovilna darila, povejte mu to.«

»Ze prav, gospa Russellova,« je dejal Potter. »Zastran parnika pa —«

»Ja?« je vprašala Helen raztreseno in nestrpno. Vzela je telefonski imenik in jela listati po njem.

»V Hongkong vozi samo ena ladja; to se pravi, da so mesta na vseh drugih popolnoma razprodana. Gre za holandski parnik,

zelo majhen in srednje udoben, z imenom »Soerabaya«, vozi med Japonsko in Javo, odpluje štirinajstega avgusta ob eni in potrebuje do Hongkonga tri dni, med potjo pa se ustavi v Amoyju.«

»Nič kaj razveseljivo, kajne, Potter?« je rekla Helen in odložila telefonski imenik.

»Prav pravite, gospa Russellova,« je pritrdil Potter. »Naročil sem štiri kabine. Na tem parniku je samo en razred. Na vmesnem krovu prevažajo kitajske kulije na gumijeve plantaže na Sumatro. Zal nimajo nobene kabine s posebno kopalnico. To ni angleška ladja. Vse dobre ladje so že za dolgo vnaprej zasedene. Kdor je more, jo popiha od tod.«

»Da, to je pač najpametnejše,« je rekla Helen, da bi ustregla Potteru. »Če torej hočemo, lahko odpotujemo pojutrišnjem. To ste napravili dobro, hvala, Potter. Videti ste utrujeni, pojdite spat. Lahko noč, Potter.«

»Gospa Russellova še ni večerjala,« je rekel Potter nekoliko zaskrbljeno.

»Prevroče je,« je rekla Helen, »Čujte, Potter,« je pripomnila naglo. »Naspite se, ne čakajte na mojega moža, pojdite v svojo sobo. Jaz bom bedela še dolgo.«

»Ze prav, gospa Russellova,« je dejal Potter, jo pomembno pogledal in se na svoj uglajeni način umaknil. Helen je prisluškovala, dokler niso njegovi koraki utihnil, potem pa je takoj spet dvignila telefonsko slušalko. Medtem se je bila odločila, da bo tisto noč še enkrat videla Franka, pa naj se zgodi karkoli. Številko njegovega stanovanja je znala na pamet, toda trajalo je malone deset minut, preden je dobila zvezo.

'BEOGRAD'

Podjetje za promet s tehničnim blagom na debelo
BEOGRAD — JEVREJSKA ULICA 32, tel. 26-491, 23-398

Ima v svojem skladišču in nudi izključno po tovarniških cenah tale material:

- orodje — ročne in strojne domače ter tuje proizvodnje
- krožne, tračne in gaterske žage
- popolno gradbeno okovje in pribor, vijake in matice vseh dimenzij
- za novogradnje ima zagotovljeno kompletno sanitarno keramiko, in sicer: keramične ploščice, straniščne školjke, lavaboje vseh velikosti, pisoarje, umivalnike za pomivanje posode, enodelne in dvodelne; kadi, kompletne naprave za kopalnice in stranišča
- za potrebe industrije in obrti ima zagotovljene vse vrste strojev za obdelavo kovin in lesa, in sicer: shepinge, delovni hod 425 in 500 mm, izdelek Livnice Kikinda in »Prvomajske«, Zagreb; stružnice 750 mm, izdelek Livnice Kikinda in »Prvomajske«, Zagreb; radialne vrtalne stroje do 30 mm ter vse vrste miznih in stebernih vrtalnih strojev od 6 do 20 mm, izdelek »Potisje«, Ada, »Prvomajske«, Zagreb, in Livnice Kikinda.
- razen tega nudi: obojestranske brusilne stroje, varilne aparate za električno varjenje, punkt-aparate za točkovo varjenje, centrifugalne črpalke za toplo in mrzlo vodo vseh velikosti, wortington črpalke za polnjenje kotlov ter hidroforje vseh velikosti, gasilske agregate AMS-c-2
- nihajne žage, verižne glodalnice za les, stružnice za obdelavo lesa, avtomatske brusilnice za žage in rezila, izdelek tovarne »Bratstvo«, Zagreb

Na zahtevo kupcev pošljemo prospekte ponujenih strojev. Blago pošljamo franco natovorjeno v vagon.

1571

Upravni odbor gradbenega podjetja »TRNOVO«

LJUBLJANA, KOLEZIJSKA 4, tel. 21-628 in 22-393

razpisuje mesto

glavnega računovodje z večletno prakso

Pismene ali ustne ponudbe sprejema Uprava podjetja. Nastop takoj. Plača po tarifnem pravilniku, oziroma dogovoru

Kupimo

tovorni avtomobil s prevračilnikom

štiritonski (Kiper)

Sprejememo takoj

večje število zidarjev in gradbenih delavcev

Plača po tarifnem pravilniku in terenski dodatek. Stanovanja preskrbljena. Javiti se na gornji naslov.

2696

Fabrika konzerv
»CRVENA ZVEZDA«
V KRAGUJEVCU

razpisuje natečaj za mesto
finančnega vodje

Pogoji: ekonomska fakulteta in 3-letna praksa ali srednja strokovna izobrazba s 5 let prakse in znanje industrijskega knjigovodstva. Plača po sporazumu. Stanovanje zagotovljeno. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Ponudbe z opisom dosedanjega dela in prakse se sprejemajo do 20. avgusta 1955.

1533

Pomoč v nesreči vam nudi
nezgodno zavarovanje. ki
ga je deležen naročnik
»Ljudske pravice«

LINHARTOVO ROJSTNO MESTO OB OBČINSKEM PRAZNIKU

Danes, 28. julija 1955, praznuje mesto Radovljica svoj občinski praznik. Ob tem zgodovinskem dnevu, polnem spominov na veličastne borbe za osvoboditev mesta prvega slovenskega dramatika Tomaža Linharta in ostalih krajev med Begunjsčico in Jelovico iskreno čestitajo vsemu delovnemu ljudstvu naslednje ustanove, organizacije in gospodarska podjetja:

LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE RADOVLJICA

Mestni komite Zveze komunistov, Mestni odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva, Mestni odbor Zveze borcev, Gorenjska tovarna čokolade Lesce, »Gorenjc« - splošno gradbeno podjetje Radovljica, Kmetijska zadruga Radovljica, Splošno mizarstvo Radovljica, Pekarna in slaščičarna Radovljica, Tapetništvo in sedlarstvo Radovljica, Vodna skupnost Radovljica z okolico, »Zadružnik« - zadružno trgovsko podjetje Radovljica, »Železnina« - trgovsko podjetje Radovljica, Ključavničarstvo Radovljica, »Manufaktura« - trgovsko podjetje Radovljica, Mesarija Radovljica, »Tobak« - trgovsko podjetje Radovljica

**Naj živi svobodoljubno prebivalstvo turističnega mesta
Radovljica! — Naj živi sožitje jugoslovanskih narodov!**

OB OBČINSKEM PRAZNIKU OBČINE LOŠKI POTOK 31. JULIJA
ČESTITAJO IN ŽELIJO MNOGO USPEHOV PREBIVALSTVU
OBČINE LOŠKI POTOK:

Občinski ljudski odbor Loški potok
»Šmreka«, zadružno lesno predelovalno
podjetje, Loški potok
Kmetijska zadruga Hrib in Travniki
ter vse ostale množične organizacije

2697

Ladjedelnica »TITO«

BEOGRAD — SAVSKI NASIP 7
Telefon: 28-891, 20-473, 28-139

**sprejema v izdelavo
vse železne konstrukcije**

zakovičene in zavarjene — rezervoarje vseh oblik in velikosti, bunkerje, silose, obloge za industrijske peči, cevovode za nizki, srednji in visoki pritisk.

Na svojih strojih delovne širine 5 m zvija pločevino do 12 mm debeline.

Izvršuje električno in avtogensko varjenje z izprašanimi varilci in po predpisih klasičnih zavodov.

Ima lasten projektivni in konstrukcijski biro.

1489

Rudnik rjavega premoga Zagorje

ZAGORJE OB SAVI

razpisuje

na podlagi temeljnega zakona o štipendijah (Uradni list FLRJ št. 32-55) naslednje

štipendije

- 3 Tehnična fakulteta, rudarski oddelek
- 2 Tehnična fakulteta, elektro oddelek
- 1 Tehnična fakulteta, strojni oddelek
- 2 Ekonomska visoka šola
- 2 Tehnična srednja šola, elektro oddelek
- 2 Tehnična srednja šola, strojni oddelek
- 2 Ekonomska srednja šola

Interesenti se lahko javijo iz vseh letnikov. Prošnje je vložiti do 15. avgusta 1955 na upravo Rudnika rjavega premoga Zagorje.

2693

RAZPIS LICITACIJE

Na podlagi Zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih del (Uradni list LRS št. 17-55) razpisuje Svet za zdravstvo in socialno politiko LRS

prvo javno licitacijo

**za oddajo gradbenih in obrtniških del za preureditev in nadzidavo
Bolnice za kostno TBC v Šempetru pri Gorici**

Licitacija bo dne 28. avgusta 1955 ob 9. uri v sejni dvorani Sveta za zdravstvo in socialno politiko LRS v Ljubljani, Zupančičeva ulica 3-1.

PREDRAČUNSKA VSOTA ZA POPOLNO DOVRŠITEV ZNAŠA
91.847.608 DINARJEV

Rok za izvedbo gradbenih del v tem letu, v obsegu ca. 51.000.000 din, je 31. december 1955, rok za izvedbo preostalih gradbenih del v letu 1956, v obsegu 40.847.608 dinarjev, je 30. junij 1956.

Višina varščine znaša 0,4% predračunske vsote in se mora priložiti ponudbi. Ponudbe morajo biti opremljene skladno s predpisi Pravilnika o postopku pri javni pisarni licitaciji za oddajo gradbenih del (Ur. list LRS št. 17-55).

Ponudbe je treba oddati do zgoraj navedenega začetka licitacijske obravnave. Projektni elaborati in splošni pogoji bodo interesentom na razplogo od 30. julija 1955 dalje, in sicer na sedežu investitorja (soba 36).

Investitor:
SVET ZA ZDRAVSTVO IN SOCIALNO
POLITIKO LRS

2695

MELBOURNE

Prihodnje leto bodo v tem živahnem mestu poletne olimpijske igre

V nasprotju z Sidneyem, glavnim mestom Viktorije v Avstraliji, je Melbourne zelo živahno mesto. To mesto ni »zraslo«, ampak so ga zgradili po načrtih. Njegove široke ulice in ceste se križajo pravokotno in v tem oziru spominja na Leningrad in druga podobna mesta. Čeprav leži kakor Sidney v širokem zalivu, Phillips Bay, in čeprav je važno pristaniško mesto, se obra-

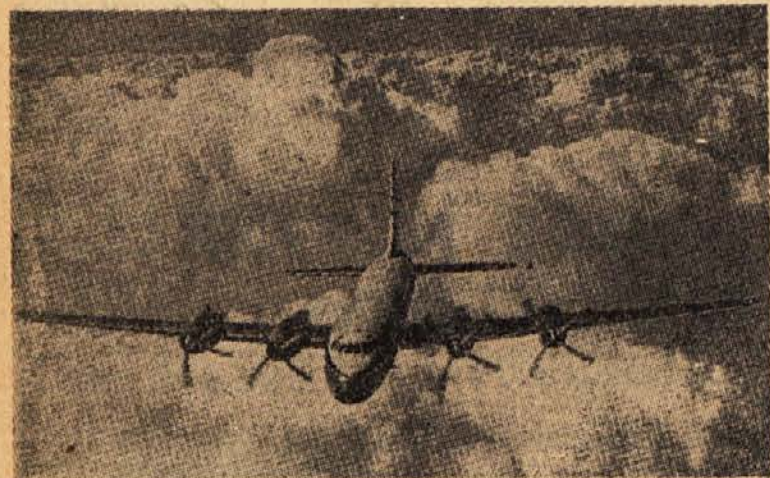
ropeja tu mnogo ugodnejše, kakor na pol tropična vročina v Sidneyu, ki je ni konca ne kraja, medtem ko v Melbourneu človek vsaj ve, da je vročina nad 50° C ali mraz okrog 0° samo izjema, ki traja nekaj ur ali največ nekaj dni.

Melbourne je izrazito mesto vrtov. Z zelenimi nasadi so nadomestili ljudem morje. Iz oddaljenih predmestij in revnejših okrajev

je sedež avstralske težke industrije

ljudje morje le kdaj pa kdaj vidijo, ne hodijo pa se kopat. Lepo negovani javni nasadi segajo do središča mesta in v poletni vročini v njih kar mrgoli ljudi, ki se umikajo pripekajočim sončnim žarkom v senco. Ker v Avstraliji ne poznajo prepovedi hoje po zelenih livadah in javnih nasadih, vidiš dan za dnem na tisoče ljudi, ležečih na travi. Kar je za Sidney pristaniški most, je za Melbourne Botanični vrt. Načrt zanj je napravil Nemec Müller. Ta Botanični vrt je največji na južni poluti. Mešanica redkih, samo v Avstraliji uspevajajočih rastlin, tropičnih palm in uvoženih evropskih dreves, grmičev in cvetlic je edinstvena. Njegovo silovitost povečajo še črne race in labodi, ki plavajo po ribnikih. Po čudni muhavosti narave so namreč te ptice v Avstraliji črne in ne bele, kakor drugod po svetu.

Odkar je bilo sklenjeno, da bo olimpijske prihodnje leto v Melbourneu, je to lepo avstralsko mesto še bolj oživelo. Mestna uprava je že letos priredila nekakšno glavno skušnjo, da bi pokazala ljudem, kakšno bo mesto med olimpijadi. Med velikimi športnimi prireditvami je bilo mesto v zastavah in ponoči krasno razsvetljeno. Priredili so tako imenovano moombo, kar označuje v jeziku prvotnih prebivalcev Avstralije pojem: veselimo se in rajajmo!

Pred dnevi je bila poskusna vožnja tretjega tipa turbinskega štirimotornega potniškega letala, izdelanega v Bristolu (Anglija). Slika je posneta iz zraka

žajo njegovi pogledi proti zaledju, kjer štrli kvišku mnogo tovarniških dimnikov.

Melbourne je sedež avstralske težke industrije in najbogatejše mesto Avstralije. Tem klavnejši so njegovi revni okraj, pravi sramotni madež na licu v obilju živčnega mesta. Sidney je kozmopolitično mesto s čedalje očitnejšim ameriškim pečatom, Melbourne pa značilno angleško: preudarno, počasno, puritansko. Ljudje se strogo drže nedeljskega počitka, vsem ko v Sidneyu vzlic predpisom, veljavnim za vso Avstralijo, nedeljski počitek čisto kršijo. V Melbourneu vozijo ob nedeljah javna prometna sredstva zelo omejeno, večina gostiln in kavarn ter vsa gledališča in kinematografi so zaprti. O Melbourneu pravijo, da je »avstralska guveranta« in da je ob nedeljah podobna pokopališču. Podnebje je za Ev-

ZA DOBRO VOLJO

LOČENA BLAGAJNA

»No, kako je tvoj prijatelj pesnik zadovoljen v zakonu?«

»Godi se mu zelo dobro. Poročil se je z zelo bogato vdovo, lastnico tovarne kisa. Blagajna pa imata strogo ločeno že od prvega dneva. On živi od tovarne kisa, ona pa od poezije.«

KOČLJIVA ZADEVA

»Ali smem prositi za roko vaše hčere?« vpraša fant.

Bodoči tast ga premeri s pogledom od pete do glave. »Hm, ali boste sploh lahko preživljali družino?«

»Kako je ne bi mogel!«

»No, upajmo, da bo tako. Nas je namreč osem, pravi bodoči tast.«

Stari Pariz polagoma izginja

Zdaj je v nevarnosti nad 300 let stari vetrni mlin na Montmartru

Mnogi prijatelji »starega Pariza« se zadnje čase razburjajo in jeze. V nevarnosti je namreč mlin de la Galette na Montmartru. Albert Mousset je v »Le Monde« z velikim poudarkom opozoril na to. To prestaro znamenje Pariza je tako znano kakor Eiffelov stolp, slavni slikarji pa so ga slikali že večkrat. In milijoni turistov, ki prihajajo v Pariz in ki si hočejo ogledati Montmartre ne le ponoči, marveč tudi podnevi, navdušeno snemajo sloveče stare montmartske uličice z visokim vetrnim mlinom v ozadju.

Ze dobrih 300 let dviga ta mlin svoja mogočna krila in milijonom ljudem je pripravil zadovoljstvo, prijateljem estetike pa užitek že s tem, da stoji na Montmartru. Razen tega pa je bil dolga leta sloveče ljudsko zbirališče in plesišče. Se zdaj je v njegovih kleteh bar, kamor rad zavije vsak domačin ali tujec, ki mu je pri srcu romantika starega Pariza. Toda prav takšnih ljudi zdaj ni več toliko, kolikor jih je bilo nekoč. Umetniki so se preselili večidel na Montparnasse, potem pa v St. Germain de Pres na drugem bregu Seine. Tujcem pa se zdaj mudi, da se ne utegnejo tako poglabiti v »pariške skrivnosti«, v tiste skrivnosti, ki zahtevajo tudi nekaj smisla za pravo romantiko. Tujci se vozijo zdaj po Parizu z avtobusi in izstopajo samo pred nekaterimi razkošnimi lokali, potlej pa se hitro vračajo v hotele ali pa na železniške postaje.

Parizu pa je potreben tudi prostor za veličanska poslopja moderne arhitekture. In zato naj bi stari vetrni mlin porušili. Prostor, na katerem stoji, bi lahko dobro prodali. Toda tudi nasprotniki tega načrta ne drže rok križem. Takoj so ustanovili odbor

»Njegov način, kako namerava utruditi bika, mi nič kaj ne ugaja.«

Brez besed

Proučevanje Antarktike

Prihodnje leto bo kakih 300 znanstvenikov iz 11 dežel napravilo velik poizkus. V 20 znanstvenih opazovalnicah na področju Antarktike bodo proučevali vreme in podnebje. Nekateri znanstveniki se bodo mudili v Antarktiki dve leti. Njihovo proučevanje bo zajelo vreme, polnočno sonce, jonosfero, kozmične žarke in vpliv ledenikov na potrese okrog Južnega tečaja. V bližini Južnega tečaja bodo zgradili glavno meteorološko postajo. Pri teh znanstvenih delih bodo sodelovali znanstveniki Argentine, Avstralije, Belgije, Čila, Francije, Norveške, Japonske, Južne Afrike, Sovjetske zveze, Velike Britanije in ZDA.

Nov termometer

Neki angleški zobni zdravnik je izdelal termometer, ki v dveh sekundah pokaže temperaturo človeškega telesa. Novi termometer ne deluje na podlagi raztezanja oziroma krčenja živega srebra, marveč po načelu večjega odpora električnega voda pri segrevanju. V drobni stekleni kroglici je mešanica kovinskih oksidov, ki takoj reagirajo z vidnimi spremembami električnega odpora tudi na najmanjše spremembe v temperaturi. Kroglico položi zdravnik bolniku v usta in odčita na okrogli ploščici v velikosti zapestne ure temperaturo. Zanimivo je, da na ta termometer človek ne more vplivati, da bi ga drgnil in s tem povzročil raztezanje živega srebra. Vprašanje je samo, ali ni novi termometer odvisen od napetosti električnega toka.

Leteči krožnik

Spet leteči krožnik. Neki amater v Vaucouveru (Kanada) je izdelal model letčega krožnika, ki ima motor močan skoraj eno konjsko silo

Pred kratkim je fotografom ameriške mornarice uspelo »uloviti« v aparat oblake, ki so podobni letčim krožnikom

Z jadrnico prepotovali pol sveta

Sest Norvežanov, med njimi dva otroka, je prispelo v ponedeljek teden z jadrnico »Yenke« v pristanišče Napier na Novi Zelandiji. Z jadrnico so v devetih mesecih prepotovali pol sveta. Lani oktobra so odpluli iz Osla. »Kapitan« jadrnice Jens Jansen je rekel, da ni mornar, ko so se v Napieru izkrcali. Pred odhodom iz Osla se je samo teden dni učil ravnati z radioaparatom. Vseh devet mesecev je bil tudi edini, ki ga je mučila morska bolezen. Vsi drugi, njegova žena, njegov osem let stari sinček in štiri leta stara hčerka, ter dva druga mlada Norvežana ves čas morskne bolezni sploh niso poznali. Vožnja je potekala gladko.

ljencev v ZDA. Prst so pripeljali od vseh strani, med drugim tudi z vrta dunajskega dvorca Belvedere, kjer je bila sklenjena avstralska državna pogodba, in z zahodnoindijskega otoka San Salvadora, na katerem se je Kolomb prvokrat izkrcal na ameriških tleh.

Netopirje proučujejo

V Veliki Britaniji proučujejo spe eologi življenje jamskih netopirjev. Od leta 1948 so natakili aluminijaste obročke že 1900 netopirjem. Zanimajo se zlasti za velikoga netopirja-podkvicarja, ki ima na nosu čudno membrano v obliki podkvice. Najbrž jo uporablja za orientacijo. Ta netopir se lahko med poletom spusti z glavo navzdol. Posnetki kažejo, da ima med poletom zaprta ali nekoliko napeta usta, iz česar sklepajo, da odaja »nadzvočne klice«. Membrana na nosu mu bržčas pomaga, da se z odmevom orientira.

ZDA zautočišče izseljencev

V New Yorku so prejšnji teden svedano raztrosili ob vznožju kipa Svobode na Bedloe Islandu prst iz 35 dežel, da bi tako simbolično prikazali združitev prisel-

Nevarna eksplozija

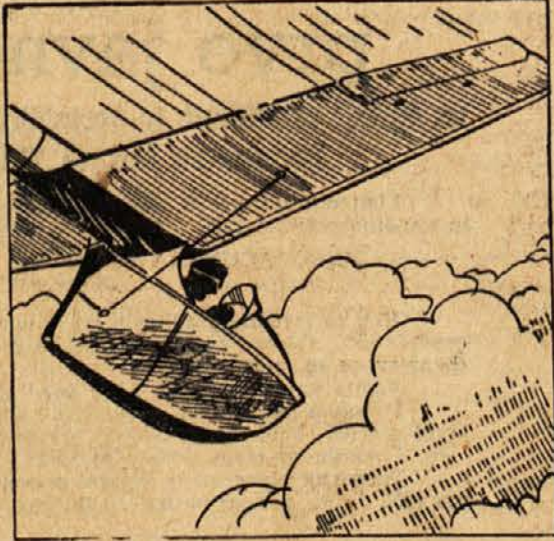
V Florenci je nastala ondan v tovarni umetnih gnojil silna eksplozija. Osem nevarno ranjenih delavcev je drugi dan v bolnišnici umrlo. Na mestu pa je obležal mrtev en delavec. V tovarni se je razpočil kotel, ki so ga kurili z oljem in v katerem so kuhali kosti.

RAZPELI SO PERUTI

PISE IN RISE: MILAN MAVER

65. Peter je spoznal, da je vse izgubljeno. Tedaj se mu je porodila brezumna misel. Izgubiti tako nima ničesar več, razbil se bo tu ali tam. Pritisnil je desni padal do kraja. Zdaj bi morala čavka zaviti v desno, naravnost v lopo. Toda Peter je tih upal, da bo morda ostala zvesta svojim muhrom in storila nekaj povsem drugega. Res, letalo je zaječalo pod silnim pritiskom. Kakor spleten konj se je izravvalo in živnilo komaj nekaj pedit nad zemljo zopet kvišku.

66. Delavci so se pobrali s tal in jezno žugali za predrznim pilotom. Mislili so, da si je privoščil neslano šalo na njihov račun. Ko bi vedeli v kakšni nevarnosti sta bila pilot in letalo! Peter si je oddahnil. Šele sedaj je poravnal povešeno krilo in se pripravil na pristano. Toda kako naj spravi podvljavno čavko na zemljo? Previdno je potisnil palico naprej. Samo toliko, da poskusi, kam jo misli urezati. A g'oj čudoi! Letalo se je rahlo nagnilo navzdol.

67. »Sedaj brž, dokler se zverina ne premisli!« je pohitel Peter in naglo zdrsl v pristanek. Čavka je ubogljivo sledila njegovim gibom. Razposajena svojeglavost jo je povsem minila. V nekaj sekundah sta pristala. Peter si je odpol vezil in si s tresočo roko obrisal potno čelo. Šele sedaj, ko je varno stal na trdnih tleh, ga je popadel resničen strah. Začutil je, kako mu kolena drhtijo. Naslonil se je na kabino in počakal, da se prihiteli učenci in učitelj.

68. »Ne vem kaj se je zgodilo. Naenkrat so komande opovedale poslušnost.« »Aha, še poprej pa si odpovedal ti,« so je ujezil Branko. »Ali nisi dobil nalogo, da izvedeš polkrožni zavoji?« »Sem,« je skesano priznal Peter, »toda mislim sem...« »Nič!« ga je prekinil Branko. »Pilot mora točno izvršiti ukaz. Zapišni si to! Če bi vsak letal po svoji pameti, smo v enom tednu brez letal. Tako, sedaj pa takoj še enkrat na start!« Petra je obliki znoj. »S tole koroto?«